

Список осіб, що підпадають під закон про декомунізацію

До переліку увійшли історичні діячі, чия діяльність, на думку [Українського інституту національної пам'яті](#) та [Інституту історії України Національної академії наук України](#) підпадають під дію [законів про декомунізацію](#). До списку входять особи, які обіймали керівні посади в [комуністичній партії](#), вищих органах влади та управління [СРСР](#), [УРСР](#), інших союзних або автономних радянських республік. Названі співробітники [ЧК—ГПУ—НКВД—КДБ](#), а також діячі [комуністичної партії](#), [Жовтневого перевороту](#). Також під декомунізацію потрапляють ті, хто встановлював радянську владу в Україні, переслідував учасників боротьби за незалежність [України у XX столітті](#).

Окрім того, до списку належать особи, на які, на перший погляд, дія «декомунізаційного» закону не поширюється, але вшанування яких або увічнення пам'яті про яких безпосередньо пов'язане зі встановленням радянської влади та діяльністю комуністичної партії.

Список створений істориками для зручності місцевих громад, які обирають нові імена комуністичним вулицям згідно з Законом України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Він не є вичерпним, співробітники УІНП продовжують над ним працювати.

Вулиці та інші топоніми, названі на честь осіб із наведеного переліку, мають бути перейменовані до [21 листопада 2015 року](#).

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Абакумов Віктор Семенович	1908—1954	Міністр держбезпеки СРСР у 1946—1951 рр.
Абакумов Єгор Трохимович	1895—1960	Учасник встановлення радянської влади в м. Донецьку , керівник Рутченківського рудоуправління, заступник міністра вугільної промисловості СРСР
Аверін Василь Кузьмович	1884—1945	Учасник встановлення радянської влади. Член Тимчасового робітничо-селянського уряду України . Народний комісар внутрішніх справ УСРР (1919), у 1920—1923 рр. — член ЦК КП(б) України, голова Катеринославського, Волинського, Харківського та Одеського губвиконкомів. Член ВУЦВК і ЦВК СРСР.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Адамець Данило Іванович	1906—1956	Голова виконкому Харцизької райради (1946—1949), 1-й секретар Харцизького райкому партії (1949—1954), голова виконкому Сталінської облради (1954—1956)
Азаров Володимир Миколайович	1925—2012	1-й секретар Лисичанського міськкому партії (1959—1963), 2-й секретар Луганського промислового (а потім — просто) обкому партії (1963—1971)
Азізбеков Мешаді	1876—1918	Діяч більшовицького руху в Азербайджані, один з «26 бакинських комісарів».
Азін Вольдемар Мартинович (Володимир Михайлович)	1885—1920	У 1918 р командував Латиським комуністичним загonom.
Аїстов Прокіп Степанович	1882—1917	Учасник Січневого заколоту проти УНР (1918)
Акулов Іван Олексійович	1888—1939	Прокурор СРСР, в 1922—1927 роках — член президії ЦК спілки гірників.
Александров Олександр Петрович	1900—1946	Червоногвардієць, секретар райкому партії в Одесі; командир 1-го Морського комуністичного батальйону в Україні, комісар кавалерійського полку в бригаді Котовського.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Алексєєв Микола Миколайович	1893—1937	Член ВУЦВК. З січня 1921 р. працював в органах ДПУ—ОДПУ—НКВС, зокрема в Іноземному відділі.
Алієв Іван Михайлович	1892—1964	Радянський військовий діяч, генерал-майор. Інструктор загону Червоної гвардії в Одесі, начальник партизанського загону Шестопалова в Україні (1918 р.); командував загонами військ ВЧК і ГПУ (1921—1922 рр.).
Амірян Арсен Мінасович	1881—1918	Діяч більшовицького руху в Азербайджані, один з «26 бакинських комісарів».
Амосов Олексій Мефодійович	1896—1937	Член колегії Народного комісаріату шляхів сполучень, заступник народного комісара шляхів сполучень (1931).
Ананченко Федір Гурійович	1894—1956	Голова виконкому Донецької міської Ради депутатів трудящих, заступник голови облвиконкому, міністр соцзабезпечення УРСР.
Анджівський Григорій Григорійович	1897—1919	Учасник встановлення радянської влади на Північному Кавказі.
Андрєєв Андрій Андрійович	1895—1971	Більшовик, радянський партійний та державний діяч

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Андрєєв Антон Веремійович		член 1-го броварського ревкому , який встановлював радянську владу у Броварах у 1917 — 1918 роках. ^[1]
Андрєєв І.М.		Перший директор МТС у с. Ферлеївці Львівської області в 1939 р. На честь нього у 1946 р. Ферлеївку перейменовано на Андріївку .
Андронніков Володимир Миколайович	1885— 1942	Радянський партійний та державний діяч, голова ради комісарів Уралу (1918), голова губраднаргоспу у Вятці (1919), голова Уральського облраднаргоспу (1926—1929), заступник голови Уралоблвиконкому (1929—1931), голова Держплану Казахстану (1933—1938).
Анікєєви, брати (Яков, Сафрон, Савелій)		Учасники встановлення радянської влади на Донбасі.
Антикайнен Тойво	1898— 1941	Комуністичний діяч Фінляндії , учасник встановлення радянської влади в Росії.
Антонов-Овсієнко Володимир Олександрович	1883— 1938	Діяч комуністичної партії, командувач більшовицьких військ під час війни з УНР у 1918 і 1919 рр.
Антонов-Саратовський Володимир Павлович	1884— 1965	Нарком внутрішніх справ УРСР (1920—1921), голова Саратовського (1917) та Донецького губревкому (1920—1921).
Апатов Кузьма Павлович	1896— 1920	Командир першого Маріупольського ударного радянського батальйону.
Аросєв Олександр Якович	1890— 1938	Організатор червоного терору в Україні в 1920 р. Голова Верховного революційного трибуналу України (1920 р.). До 1927 р. працював у ВЧК.
Арсеничев Михайло Іванович	1894— 1919	Учасник встановлення радянської влади, член Кам'янського (м. Дніпродзержинськ) ревкому.
Артем (Сергєєв Федір Андрійович)	1883— 1921	Голова Ради Народних Комісарів Донецько-Криворізької радянської республіки в 1918 р.
Артузов Артур	1891—	Діяч ВЧК-ОДПУ-НКВС, начальник 12 спец. відділення ВНК (1921), член колегії ОДПУ СРСР (1931—1934).

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Християнович	1937	
Атабаєв Кайгісиз Сердарович	1887—1938	Радянський партійний та державний діяч Туркменістану.
Ауссем Володимир Християнович	1879—1936	Член Народного секретаріату радянської УНР (1917 р.), член ВЦВРК (1918), начальник штабу РВР Української радянської армії.
Бабаєв Петро Акимович	1883—1920	Більшовик, учасник Жовтневого перевороту 1918 р., голова Сокольницької райради Москви (1919—1920).
Бабушкін Іван Васильович	1873—1906	Більшовицький діяч, соратник В. І. Леніна.
Баглій Гаврило Миколайович	1887—1920	Член виконкому Катерининської залізниці (на Дніпропетровщині), голова її Військово-революційного штабу, у 1919 р. — голова Військово-революційного комітету, з червня 1919 р. — комісар Південно-Західної залізниці.
Бадаєв Олексій Єгорович	1883—1951	Радянський і партійний діяч, учасник Жовтневого перевороту, член ЦК ВКП(б) (1925—1951), нарком харчової промисловості РРФСР (1937—1938), голова Президіуму ВР РРФСР (1938—1944), заступник голови Президіуму ВР СРСР (1938—1944).
Бажанов Василь Михайлович	1889—1939	Гірничий інженер, один з перших організаторів радянської вугільної промисловості, голова ПОРНГ, голова Головвугля ВРНГ (1918—1922), член Президії Держплану РРФСР (1925—1927).
Баканов Іван Михайлович	1894—1967	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі.
Балагура Тихон Якович	1861—1921	Один з комсомольських діячів Іллічівського району Маріуполя, активний учасник встановлення радянської влади.
Балашов Семен Іванович	1874—1925	Радянський державний та партійний діяч, голова міськкому РСДРП (Іваново-Вознесенськ, 1905, 1917—1919).
Балицький Всеволод Аполлонович	1892—1937	Голова ГПУ України (1923—1931 рр.), народний комісар внутрішніх справ Української РСР (1924—1930 рр.).
Баранніков Іван	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади в Донецьку.
Барбюс Анрі	1873—1935	Французький письменник і громадський діяч, член Французької компартії (з 1923), автор формули «Сталін — це Ленін сьогодні».

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Баришов Микола Васильович	1880—1940	Радянський державний та партійний діяч, організатор червоногвардійського загону в Петрограді, член Петроради, з 1918 р. — на адм.-господарських посадах.
Басін Меєр Велькович	1890—1918	Член ВРК Кавказької армії, один з «26 бакинських комісарів».
Батіщев Семен Іванович	?—1919]]	Робітник шахти № 8 «Гілка», учасник встановлення радянської влади в Донецьку.
Батов Андрій Борисович	?—1949]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі. Один із керівників більшовицької організації в Юзівсько-Макіївському районі.
Бауман Карл Янович	1892—1937	Діяч комуністичної партії, учасник встановлення радянської влади в Україні. Член організаційного бюро ЦК ВКП(б) у 1928—1932 рр. Кандидат у члени Політбюро ЦК ВКП(б).
Бауман Микола Ернестович	1873—1905	Російський революціонер, більшовик, керівник Московської організації більшовицького крила РСДРП та Північного бюро РСДРП(б) (1903), організатор підпільної більшовицької типографії.
Беленкович Олександр Михайлович	1893—1937	Начальник штабу Червоної гвардії Харкова, учасник боїв проти Армії УНР.
Белінський Владислав Ворфоломійович (Вацлав, Чеслав)	1872—1918	Учасник Січневого заколоту проти УНР 1918 р.
Берут Болеслав	1892—1956	Польський комуністичний лідер, 1-й секретар ЦК ПОРП (1954—1956), президент та голова Держради (1947—1952), голова Ради міністрів Польщі (1952—1954).
Бедний Дем'ян	1883—1945	Член ВКП(б). Агітатор у частинах більшовицьких військ. У 1929 р. уповноважений з колективізації у селах Тамбовської губернії.
Беленький Абрам Якович	1882—1941	Майор держбезпеки, відповідальний за охорону вищого керівництва СРСР.
Березін Олександр Дмитрович	1895—1942	У 1919 р. перебував на посаді командира окремого батальйону ВЧК, брав участь у здійсненні червоного терору.
Бібіков Олександр Андрійович		Учасник встановлення радянської влади, організатор комсомолу м. Катеринослав.
Білостоцький Іван	1881—	Радянський державний та партійний діяч, секретар Тульської ради металістів (1912—1917), на господарській роботі на

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Степанович	1968	Уралі (з 1918).
Бірюков Василь Матвійович		Перший голова Криничанської сільської ради (смт. Бірюкове Свердловського району Луганської області). До 1920 р. с. Бірюкове — с. Криничне
Благоєв Димітр	1856—1924	Засновник Болгарської комуністичної партії.
Благодравов Георгій Іванович	1896—1938	Комісар державної безпеки 1-го рангу (1936). Причетний до організації червоного терору в Петрограді.
Близнюк Віктор Семенович		Організатор і голова ТСОЗ (товариство спільного обробітку землі) села Помийник (Черкаська область, Манківський район). На честь нього село Помийник перейменоване на Вікторівку.
Блюхер Василь Костянтинович	1890—1938	Радянський військовий діяч, Маршал Радянського Союзу, з 1934 р. — кандидат у члени ЦК ВКП(б), головнокомандувач, військовий міністр і голова Військової ради Далекосхідної республіки (1921—1922), Заступник командувача військами Українського військового округу.
Богданов Михайло Сергійович	1881—1937	Член ВУЦВК, голова військового відділу при ВУЦВК (1917—1918), брав активну участь у створенні перших українських радянських військових частин.
Богунський (Шарій) Антоній Савович	1899—1919	Командир 1-го українського радянського (Богунського) полку (1918—1919) Червоної армії, учасник встановлення радянської влади в Україні.
Бодров Артемій Ілліч	1894—1918	Більшовик, засновник сільгоспкомуні в Маріуполі.
Боженко Василь Назарович	1871—1919	Діяч комуністичної партії, командир більшовицьких військ під час війни з УНР у 1917—1919 рр.
Бойченко Олександр Максимович	1903—1950	Секретар Київського окружного ЛКСМУ (1928—1929), генеральний секретар ЦК ЛКСМУ (1930—1932), член ЦК КП(б)У (1930—1934), письменник.
Бокій Гліб Іванович	1879—1937	Комісар державної безпеки 3-го рангу (1935). Організатор червоного терору в Петрограді і Північному регіоні. Один з найактивніших творців системи ГУЛАГ.
Большунов Олександр Якович	1883—1961	Учасник встановлення радянської влади.
Бондарев Тихон	1871—	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині, організатор загонів Червоної гвардії, організатор

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Лаврентійович	1938	примусових хлібозаготівель.
Бонівур (Баневур) Віталій Борисович	1902—1922	Комсомолец, учасник встановлення радянської влади на Далекому сході .
Бонч-Бруєвич Володимир Дмитрович	1873—1955	Діяч комуністичної партії, член Ради народних комісарів РРФСР .
Боровий Микита Васильович		Машиніст паровозу станції Гришине, революціонер (1905—1908), член РСДРП(б), учасник встановлення радянської влади на Донбасі, член ревкому станції Гришине (1917).
Бош Євгенія Богданівна	1879—1925	Народний секретар внутрішніх справ радянської УНР (грудень 1917 р. — квітень 1918 р.); у 1918 р. керувала збройними більшовицькими загонами в Україні.
Брагін І.П.	?—1919]]	Комісар загону червоних партизанів, більшовик. Учасник встановлення радянської влади на Дніпропетровщині.
Брежнєв Леонід Ілліч	1906—1982	Перший секретар ЦК КПРС (1964—1966), Генеральний секретар ЦК КПРС (1966—1982), у 1960—1964 і 1977—1982 рр. — Голова Президії Верховної Ради СРСР.
Брон Михайло Ісакович	[[1896—?	Член ВУЦВК, прокурор Харківської області (1932—1937)
Брюханов Микола Павлович	1878—1938	Народний комісар продовольства РСФРР (1921—1923), народний комісар продовольства СРСР (1923—1924), народний комісар фінансів СРСР (1926—1930).
Бубнов Андрій Сергійович	1884—1938	У квітні 1919 р. був одним з керівників операції з жорстокого придушення Куренівського повстання проти більшовиків у м. Києві ; у 1919 р. — нарком внутрішніх справ Української СРР.
Будьонний Семен Михайлович	1883—1973	Учасник встановлення радянської влади в Україні у 1917—1921 рр., командувач Першої кінної армії; один з організаторів масових репресій серед військових у 1930—1940-х рр.
Буздальн Сергій Феоктистович	1892—1937	член ВУЦВК, народний комісар юстиції УСРР і голова Верховного революційного трибуналу (1921—1923 рр.), голова Верховного суду УСРР, в.о. наркома внутрішніх справ УСРР (1924 р.)
Булат Іван Лазарович	1896—1938	Учасник встановлення радянської влади, член Катеринославського комітету РСДРП(б), одночасно командир загону Червоної Гвардії (1917), у 1922—1925 рр. — на партійній роботі, у 1925—1926 рр. — заступник голови Раднаркому УСРР, у 1930—1934 рр. — кандидат у члени ЦК ВКП(б), у 1936—1937 рр. — нарком юстиції РСФРР і одночасно голова Верховного Суду РСФРР. Член ЦВК СРСР і ВУЦВК.
Буренін Микола Євгенович	1874—1962	Учасник встановлення радянської влади, соратник Л. Б. Красіна.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Вагжанов Олександр Петрович	1877—1919	Більшовик, учасник встановлення радянської влади в Твері, голова Тверського військкревкому (1917), виконкому Тверської губернської Ради (1917—1918).
Вайнер Леонід Якович	1897—1937	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі. У листопаді 1917 р. сформував червоногвардійський кавалерійський загін; командир Луганського кавалерійського полку.
Валявко Василь Антонович	1885—1930	Командир більшовицьких загонів у 1917—1919, голова Катеринославської ЧК (1919), у 1926 р. — співробітник торгпредства СРСР у Німеччині, у 1927 р. — голова Маріупольського окружного виконкому, у 1927—1928 рр. — член колегії НК РСІ УРСР, член ЦКК КП(б)У.
Ванніков Борис Львович	1897—1962	Заступник народного комісара оборонної промисловості (1937—1939), нарком озброєння (1939—1941), нарком боєприпасів СРСР (1942—1946).
Варганов Василь Опанасович	1890—1974	Учасник встановлення радянської влади, організатор Червоної гвардії в Маріуполі, міський військовий комісар Маріуполя.
Варейкіс Йосип Михайлович	1894—1938	Народний комісар соціального забезпечення Донецько-Криворізької Республіки (1918), голова Симбірського (1918—1920) та Вітебського (1920) губернського комітету партії (1918—1920), Вітебського губернського ревкому (1920), перший секретар Центрально-Чорноземного (1928—1934) та Воронежського (1934—1935) обкомів партії, Сталінградського (1935—1936) та Далекосхідного (1937) крайкомів партії.
Василевська Ванда Львівна	1905—1964	Депутат Верховної Ради СРСР, співробітник-агітатор Політуправління Червоної Армії під час Другої світової війни. Голова комуністичної Співки польських патріотів та член сформованого у Москві маріонеткового «Польського комітету національного визволення» і Тимчасового Польського Уряду.
Василенко Марко Сергійович	1895—1937	Учасник встановлення радянської влади в Україні. Працював у ВЧК (1919 р.), заступник голови виконкому Чернігівської губернської Ради (1923—1924 рр.), секретар Президії Всеукраїнського ЦВК (1929—1931 рр.), нарком фінансів УСРР (1935—1937 рр.)
Ватутін Микола Федорович	1901—1944	Радянський воєначальник, генерал армії (1943) ^{[1][2][3]}
Вахітов Мулланур Муллазянович	1895—1918	Більшовицький діяч Татарстану, народний комісар з справ мусульман Внутрішньої Росії (1918).
Вахрушев Василь Васильович	1902—1947	Голова РНК РРФСР у 1939—1940 рр. , народний комісар вугільної промисловості СРСР у 1939—1946 рр.
Вацетіс Іоаким Іоакимович	1873—	Командарм 2 рангу, один з командирів загонів «латиських стрільців», у 1918—1919 рр. головнокомандувач збройними

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
	1938	силами РСФРР.
Ващенко Григорій Іванович	1920—1990	Радянський партійний діяч, перший секретар Харківського обкому КПУ (1964—1972), член ЦК КПРС (1966—1989), член ЦК КПУ (1965—1986), член Політбюро ЦК КПУ (1971—1983), перший заступник Голови Ради Міністрів УРСР (1972—1983), міністр торгівлі СРСР (1983—1986).
Велічкіна Віра Михайлівна	1868—1918	Співробітник медично-санітарного відділу Петроградської ВРК. Після Жовтневого перевороту була організатором шкільно-санітарної справи, очолюючи відповідний відділ при Народному комісаріаті просвіти, організатор Народного комісаріату охорони здоров'я РСФРР.
Винокуров Олександр Миколайович	1869—1944	Член колегії Народного комісаріату праці РСФРР (1917), народний комісар соціального забезпечення РСФРР (1918—1921), народний комісар охорони здоров'я УСРР (1919), член Комісії по боротьбі з голодом (1921—1924), голова Верховного суду СРСР (1924—1938).
Височиненко Семен Дмитрович	1890—1938	Партійний та комсомольський діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні, секретар Харківського губернського комітету, ЦК Ленінської комуністичної спілки молоді України (1924—1925), генеральний секретар ЦК ЛКСМУ (1925—1927).
Вишинський Андрій Януарійович	1883—1954	Прокурор СРСР (1935—1939), міністр закордонних справ СРСР (1949—1953), організатор великого терору в СРСР.
Вознесенський Микола Олексійович	1903—1950	Радянський державний і партійний діяч, академік АН СРСР, член Політбюро КПРС (1947—1949).
Воїнов Іван Авксентійович	1884—1917	Більшовик, кореспондент більшовицьких видань.
Войков Петро Лазаревич	1888—1927	Член ВКП(б), член Єкатеринбурзького воєнно-революційного комітету. Заступник голови Колегії Народного комісаріату зовнішньої торгівлі. Учасник радянської делегації під час укладання Ризького миру з Польщею в 1921 р.
Войцехович Альберт Казимирович	1877—1957	Учасник встановлення радянської влади в Україні, член Катеринославської ради робітничих депутатів.
Волков І.		Організатор партосередку ВКП(б) у Гуляївці (Березівський район Одеської області) у 1918 р. На честь нього перейменували село Танівка.
Володарський Володимир	1891—1918	Діяч комуністичної партії. Член Президії ВЦВК. Комісар друку, пропаганди та агітації Союзу комун Північної області.
Волосевич Петро	1904—	Комсомолец, організатор ЛКСМ у Маріуполі, учасник встановлення радянської влади в Україні.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Сергійович	1959	
Воробйов Пилип Матвійович	1898—1919	Більшовик, учасник встановлення радянської влади на Донбасі.
Воробйов Яків Зіновійович	1885—1919	[1]
Воровський Вацлав Вацлавович	1871—1923	Діяч комуністичної партії. Завідувач Державного видавництва РСФРР, ініціатор переслідування Церкви. Делегат I Конгресу Комінтерну.
Воронцов Петро Опанасович	1893—1919	Учасник встановлення радянської влади в Україні.
Ворошилов Климент Сфремович	1881—1969	Військовий та політичний діяч, маршал Радянського Союзу. У квітні 1919 р. був одним із керівників операції з жорстокого придушення Куренівського повстання проти більшовиків у Києві. Брав участь у створенні ВЧК (у січні 1918 р. — голова ЧК з охорони Петрограда) і придушенні Кронштадтського повстання 1921 р. Один з організаторів масових репресій у Червоній Армії. Голова Президії Верховної Ради СРСР (1953—1960 рр.), член Політбюро (Президії) ЦК КПРС (1926—1960 рр.)
Вострецов Степан Сергійович	1883—1932	Радянський воєначальник, комкор, учасник встановлення радянської влади на Далекому сході.
Гавро Лайош	1894—1938	Військовий комендант Києва під час більшовицької окупації 1919 р.
Гагарін Ф.І.	? - 1918	Учасник встановлення радянської влади в місті П'ятихатки .
Гай Гая Дмитрович	1887—1937	Радянський воєначальник, учасник встановлення радянської влади в Сибіру, на Кавказі, в Білорусі. Наркомвоєнмор Вірменської РСР.
Гайдар Аркадій Петрович	1904—1941	Діяч комуністичної партії, член ЧК.
Гайовий Антон Іванович	1907—1962	Перший секретар Горлівського міськкому партії (1938), голова виконкому Сталінської облради (1939—1940), 1-й секретар Ворошиловградського обкому партії (1940—1951), 1-й секретар Запорізького (1952—1957) та Дніпропетровського (1957—1961) обкомів партії, член ЦК КП(Б)У (1940—1962) та ЦК КПРС (1956—1962).
Галан Ярослав Олександрович	1902—1949	Письменник, журналіст, громадський і політичний діяч, член Комуністичної Партії Західної України (з 1924 р.), учасник встановлення радянської влади в Західній Україні (1939—1940); автор пропагандистських фальсифікаторських

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
		публікацій, у яких піддавав цькуванню УГКЦ, український визвольний рух, звеличував сталінський режим.
Гальбич Абрам В.		член 1-го броварського ревкому , який встановлював радянську владу у Броварах у 1917 — 1918 роках. ^[1]
Гамарник Ян Борисович	1894—1937	Учасник Січневого заклоту проти УНР 1918 р., працював у більшовицькому підпіллі в часи Української Держави П. Скоропадського ; брав участь в захопленні Києва Червоною Армією в 1919 р., голова Київського губревкому (1920—1921 рр.).
Ганев Димитр	1898—1964	Болгарський державний комуністичний діяч, секретар ЦК БКП (1952—1957), голова Президії Народного Зібрання НРБ (1958—1964).
Гаргасв Микола Іванович	?—1964]]	Учасник встановлення радянської влади в Україні. Начальник штабу Червоної гвардії в Юзівці.
Гарнієр Олександр Миколайович	1896—1921	Революційний матрос Балтійського флоту, направлений більшовиками в Україну для встановлення радянської влади, брав участь у розправі над захисниками Крут у січні 1918 р., був командиром Першого революційного полку ім. Леніна, який брав активну участь у встановленні радянської влади на території України, Росії, Азербайджану. У 1921 р. організував Чернігівську ВЧК і очолював боротьбу з антирадянськими повстанцями.
Гастелло Микола Францевич	1907—1941	[1]
Глібов-Авілов Микола Павлович	1887—1937	Брав участь у формуванні загонів Червоної гвардії (1917 р.), голова чернігівського губревкому (кінець 1919 — початок 1920 рр.); нарком праці України.
Гончаров Федір Васильович	1890—1934	Діяч комуністичної партії, член ЧК.
Гопнер Серафима Іллівна	1880—1966	Член Катеринославського комітету РСДРП(б) (1917), секретар ЦК КП(б)У (1918), у 1920—1925 рр. — член бюро і завідувачка агітпропом Катеринославського, Московського, Донецького, Харківського губкомів партії (1920—1925), редактор харківської газети «Всеукраїнський пролетар» (1927—1929), заступник редактора газети «Комуніст», у 1928—1938 рр. — на відповідальній роботі в Комінтерні, з 1945 р. — старший науковий співробітник Інституту Марксизму-Ленінізму при ЦК КПРС.
Гординський Антон Йосипович	1884—1919	начальник загону Червоної гвардії в Білій Церкві, білоцерківський повітовий військовий комісар; боровся з селянськими загонами, які виступали проти політики воєнного комунізму.
Городовіков Ока Іванович	1879—1960	Більшовицький воєначальник. Учасник встановлення радянської влади в Україні.
Горький Максим	1868—	Радянський «пролетарський» письменник, друг Леніна, українофоб. ^[1]

ІМ'Я	Роки життя	Історичні факти
	1936	
Готвальд Клімент	1896—1953	Генеральний секретар Комуністичної партії Чехословаччини в 1929—1953 рр.
Грачов Іван Павлович	[[1898—?	Учасник встановлення радянської влади в Україні. Комісар Червоної Азовської військової флотилії.
Гриневич Андрій Володимирович	1891—1937	Комісар загону Червоної гвардії на Чернігівщині, Чернігівський губернський воєнний комісар.
Гринько Григорій Федорович	1890—1938	Нарком просвіти УСРР (1920—1922), голова Держплану УСРР (1922—1923), голова виконкому Київської губради (1923—1925), заступник голови Держплану СРСР (1928—1929), нарком фінансів СРСР (1930—1937).
Гриценко Олексій Варфоломійович	1905—1983	Помічник оперуповноваженого Маріупольського міського відділу ДПУ (1932—1934 рр.) та УНКВС Донецької області (1934—1936 рр.). Начальник Амвросіївського райвідділу НКВС Сталінської області (1936—1939 рр.), Краматорського міського відділу НКВС Сталінської області (1939—1941 рр.). Заступник начальника Управління НКВС-МВС УРСР по Волинській області (1945—1950 рр.), пізніше — начальник Управління МВС УРСР по Станіславській (1950—1953 рр.), Дрогобицькій (1953—1954 рр.) областях; начальник Управління КДБ УРСР по Дрогобицькій області (1954—1959 рр.).
Гришин Віктор Васильович	1914—1992	Радянський державний і партійний діяч, 1-й секретар Серпуховського міськкому партії, голова ВЦСПС (1956—1967), 1-й секретар Московського міськкому КПРС (1967—1985).
Гришук Леонід Степанович	1906—1960	1-й секретар Львівського обкому КП(б)У (листопад 1939 — червень 1941 рр.).
Гротеволь Отто	1894—1964	Німецький комуністичний діяч, голова уряду НДР (1949—1964).
Груленко Михайло Васильович	1904—1941	1-й секретар Станіславського обкому КП(б)У (листопад 1939 — червень 1941 рр.)
Грушовий Костянтин Степанович	1906—1982	Перший секретар Дніпродзержинського міського комітету КП(б)У Дніпропетровської області (1938—1939), 2-й секретар Дніпропетровського обласного комітету КП(б)У (1939—1941), у липні — жовтні 1941 р. — виконуючий обов'язки 1-го секретаря Дніпропетровського обкому КП(б)У, у 1940—1949 рр. — член Ревізійної комісії КП(б)У, у 1949—1952 рр. — член ЦК КП(б)У, у 1966—1982 рр. — кандидат у члени ЦК КПРС.
Губанов Михайло	1892—	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Костянтинович	1959	
Гудков Микола Петрович		Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Гурін Вітя	1914— 1929	Учень Юзівської школи № 1, який був убитий на Великдень 1929 року за антирелігійну пропаганду у міському клубі, ім'я широко використовувалося для пропаганди комунізму на Донбасі.
Давидов Олексій Йосипович	1907— 1963	Голова виконкому Київської міської ради депутатів трудящих (1947—1963)
Дахно Ілля Іванович	1886— 1967	Учасник встановлення радянської влади на Луганщині, червоногвардієць, комісар 1-го Луганського комуністичного полку.
Дацько Йосип	?—1919]]	Член Харківського більшовицького підпілля, учасник встановлення радянської влади в Україні.
Дегтяренко Петро Михайлович	1885— 1938	Організатор більшовицьких загонів, учасник війни проти УНР, голова київського губернського ЧК.
Демченко Микола Нестерович	1896— 1937	Радянський партійний та державний діяч, нарком землеробства УСРР (1930—1932), перший секретар Київського (1932—1934) та Харківського обкому (1934—1936) член Політбюро ЦК КП(б)У (1931—1937).
Джапарідзе Прокіп Апрасіоновіч	1880— 1918	Голова виконкому Бакинської ради (1918), один з «26 бакинських комісарів».
Дзержинський Фелікс Едмундович	1877— 1926	Організатор і голова ВЧК.
Дибенко Павло Юхимович	1889— 1938	Організатор більшовицьких загонів, член Ради Народних Комісарів РРФСР, учасник встановлення радянської влади в Україні.
Димитров Георгій	1882— 1949	Генеральний секретар Комінтерну у 1935—1943 роках.
Діас Хосе	1896— 1942	Генеральний секретар компартії Іспанії (1932—1942).
Доброхотов Михайло Петрович	1871— 1919	Учасник встановлення радянської влади, керівник більшовицького підпілля в Харкові (1906—1913).
Довгалевський Валеріан Савелійович	1885— 1934	Нарком пошт та телеграфів РСФРР (1921—1923), дипломатичний представник в Швеції (1924—1927), Японії (1927), Франції (1927—1934)

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Довнар-Запольський Всеволод Митрофанович	1898—1919	Учасник січневого заколоту проти УНР в 1918 р., організатор і керівник загонів Червоної гвардії на Шулявці у 1917—1918 рр.
Долгушев Олексій Романович	1902—1973	В органах ДПУ з 1929 р. Начальник 5-го відділення УДБ НКВС УРСР (1937—1938 рр.), 1-го відділення УДБ НКВС УРСР (1938 р.), начальник УНКВС Київської області (1938—1939 рр.).
Долорес Ібаррурі	1895—1989	Діячка комуністичної партії Іспанії, діяч Комінтерну.
Доренський Савелій Семенович	1901—1967	Учасник встановлення радянської влади в Юзівці (Донецьку).
Драбкін Яків Давидович	1874—1933	Політпрацівник Червоної Армії, секретар Петрогадського військкредкому (1917), керівник Політичного управління РВСР (1921—1922), голова Туркестанського бюро ЦК РКП(б) (1922), діяч Комінтерну.
Дубовий Іван Наумович	1896—1938	Радянський військовий діяч, військовий комісар, комендант, начальник зв'язку Центрального штабу Червоної гвардії Донбасу (1918—1919), учасник встановлення радянської влади в Україні.
Дубовий Наум Іпатійович	1875—1941	Член Центрального штабу Червоної гвардії Донбасу (1917—1918), на керівній та господарчій роботі в Донбасі (1920-і), голова Спілки воєвничих безвірників України (1933—1938).
Дубровінський Яків Федорович	1882—1918	Учасник встановлення радянської влади в Сибіру.
Дундич Олеко	1897—1920	Діяч комуністичної партії, учасник війни проти УНР.
Дятлов Петро Юрійович	1883—1933	Учасник встановлення радянської влади в Україні.
Ейдеман (Ейдеманіс) Роберт Петрович	1895—1937	Радянський військовий діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні, один з організаторів червоного терору. З жовтня 1920 р. командував військами внутрішньої служби Південного і Південно-Західного фронтів, з 1921 р. — командував військами внутрішньої служби України, командувач військами Харківського військового округу, помічник командувача Збройними Силами України і Криму (1921), член Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету.
Енгельс Фрідріх	1820—1895	Основоположник ідеології марксизму. Разом з Карлом Марксом склав «Маніфест Комуністичної Партії». Його особа використовувалася для пропаганди комуністичного тоталітарного режиму.
Сгоров Олександр Ілліч	1883—1939	Радянський військовий діяч, Маршал Радянського Союзу, голова Центропланбежу (1918), 1-й заступник наркома оборони СРСР (1937—1938).

ІМ'Я	Роки життя	Історичні факти
Єлізаров Марк Тимофійович	1863—1919	Радянський державний діяч, член ВКП(б), нарком шляхів сполучення (1917—1918), чоловік Ганни Ульянової — сестри В. Леніна.
Єлізарова-Ульянова Ганна Іллівна	1864—1935	Радянський державний і партійний діяч, член бюро ЦК РСДРП (1917), секретар газети «Правда», «Ткач», одна з організаторів Істпарта та Інституту В. І. Леніна.
Єлін Георгій Васильович	1887—1941	Учасник встановлення радянської влади, член військової організації Петроградського комітету більшовиків (1917 р.)
Ємельянов Микола Олександрович	1871—1958	Діяч комуністичної партії, учасник Жовтневого перевороту.
Ємельянов-Сурик Олександр Васильович	1892—1938	Учасник встановлення радянської влади, один з організаторів Червоної гвардії в Харкові, Київський губернський військовий комісар (1919 р.).
Єрахін Іван	?—1921	Учасник встановлення радянської влади в Україні. Військовий комісар Селидівської волості в 1921 р.
Єременко Андрій Іванович	1892—1970	Учасник встановлення радянської влади на Луганщині, боєць 1-ї Кінної армії С. Будьонного. Маршал Радянського Союзу. З 1946 р. депутат Верховної Ради СРСР. Кандидат в члени ЦК КПРС (1956).
Єрмаков Іларіон	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, боєць Юзівського робітничого загону.
Єрмоценко Веніамін Йосипович	1889—1937	Діяч комуністичної партії, учасник Жовтневого перевороту та придушення українського руху опору 1920-х рр.
Єфремов Олександр Іларіонович	1904—1951	Голова виконкому Мособлради (1938), голова Московської міськради (1938—1939), нарком важкого машинобудування СРСР (1940—1949), заступник голова Радміну СРСР (1949—1951).
Жабрєв Іван Андрійович	1898—1939	Від 1919 р. незмінно працював в органах ЧК-ДПУ-НКВС на території Росії та Білорусі, майор держбезпеки з 1936 р. У лютому-листопаді 1938 р. — начальник УНКВС Кам'янець-Подільської області. У червні 1938 р. обраний депутатом Верховної Ради УРСР 1-го скликання.
Жданов Андрій Олександрович	1896—1948	член Політбюро ЦК ВКП(б). Організатор червоного терору; особисто візував 176 розстрільних списків.
Желєзняков Анатолій Григорович («матрос Желєзняк»)	1895—1919	Учасник Жовтневого перевороту, командир Першої радянської кінної батареї, командир бригади бронепоездів. Учасник встановлення радянської влади в Україні.
Жлоба Дмитро Петрович	1887—	Учасник встановлення радянської влади. Один з командирів Північнокавказької радянської республіки (1918), керівник

ШБ	Роки життя	Історичні факти
	1938	Помголодом та Послідголодом (1923—1925), голова «Плавбуду» (1929—1937).
Жуков Георгій Костянтинович	1896—1974	Радянський воєначальник, маршал; Міністр оборони СРСР (1955—1957), член президії ЦК КПРС (1957), відзначився чисельними наказами про розстріли червоноармійців та мародерством на окупованих територіях Німеччини. Учасник придушення Угорської революції 1956.
Жуковський Йосип Гаврилович	1890—1930	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Завенягін Авраамій Павлович	1901—1956	Керівник будівництва та перший директор Магнітогорського металургійного комбінату (1932—1938), керівник будівництва та перший директор Норильського гірничо-металургійного комбінату (Норильлаг, 1938—1941), заступник наркома (міністра) внутрішніх справ СРСР (1941—1953), який опікувався промислово-будівельними структурами НКВС СРСР. З 1955 року заступник голови Ради Міністрів СРСР і заступник міністра середнього машинобудування, з 1955 року — міністр середнього машинобудування. З 1945 року — один із керівників радянського атомного проекту. Двічі Герой Соціалістичної Праці.
Заворуєв Андрій Омелянович	1887—1941	Учасник встановлення радянської влади, член підпільної організації РСДРП(б) на заводі «Російський Провіданс».
Загорський Володимир Михайлович	1883—1919	Організатор червоного терору в Росії. Входив до Політичної Комісії по керівництву Центральним Штабом каральних загонів особливого призначення Москви, створених для проведення червоного терору
Задіонченко Семен Борисович	1898—1972	У 1938—1941 рр. — 1-й секретар Дніпропетровського обкому КП(б)У, кандидат в члени Політбюро ЦК КП(б)У (1938—1949 рр.). Організатор політичних репресій в 1930-х — 1940-х рр.
Зайцев Федір Іванович	1897—1960	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі. Секретар Юзовської міської ради робочих та солдатських депутатів (1920—1923), секретар Луганського окружного партії (1929—1930), 1-й секретар Дніпропетровського міськкому партії (1930—1932), секретар ЦК КП(б) України (1932—1933).
Зайчук Володимир Гнатович	1921—1996	Слідчий прокуратури м. Володимира-Волинського (1940—1941 рр.), голова Рівненського обласного суду (1950—1953 рр.), перший заступник міністра юстиції УРСР (1953—1962 рр.), голова Верховного суду УРСР (1963—1970 рр.), міністр юстиції УРСР (1970—1990 рр.).
Замарайкін Лев Федотович	1886—1959	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Запотоцький Антонін	1884—1957	Комуністичний діяч Чехословаччини, генеральний секретар ЦК КПЧ (1922—1925), голова уряду (1948—1953), президент Чехословаччини (1953—1957).

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Заслонов Костянтин Сергійович	1902—1942	[1]
Засядько Олександр Федорович	1910—1963	Міністр вугільної промисловості СРСР (1947—1955), член ЦК КПРС (1952—1956), заступник голови Ради міністрів СРСР (1958—1962).
Затонський Володимир Петрович	1888—1938	Один із керівників збройного повстання в Києві після Жовтневого перевороту 1917 р. Народний комісар освіти УСРР (1919—1920 рр.).
Захаренко Іван Юхимович	1880—1960	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Зачепа Іван Іванович	1900—1976	Незмінно працював в органах ЧК-ДПУ-НКВС у 1920—1948 рр. Начальник 3-го відділу УДБ УНКВС Чернігівської області (1936—1937 рр.), Ворошиловського міського відділу НКВС Ворошиловградської області (1937—1939 рр.), Управління НКВС УРСР по Дрогобицькій області (1939—1941 рр.). Генерал-майор держбезпеки з 1945 р.
Згурська Катерина Іванівна	1915—2000	Заступник голови Верховного суду УРСР (1952—1954 рр.), заступник міністра (1954—1957 рр.), міністр юстиції УРСР (1957—1963 рр.), перший заступник прокурора УРСР (1963—1966 рр.).
Зеленський Тимофій Петрович	1884—1937	Діяч комуністичної партії, учасник встановлення радянської влади у Харкові, секретар Петінського райкому партії, другий секретар Харківського міськкому партії.
Землячка Розалія Самійлівна	1876—1947	Учасник встановлення радянської влади, секретар Кримського обкому ВКП(б), активний організатор червоного терору в Криму, обіймала високі партійні і державні посади.
Зінуков Іван		Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Зубарєв Микола Прокопович	1904—1980	З 1928 р. проходив службу у прикордонних військах ДПУ-НКВС СРСР. Начальник Управління військ НКВС по охороні тилу 1-го Українського фронту (1944—1945 рр.), у 1947—1950 рр. — заступник начальника, а в 1950—1953 рр. — начальник Управління прикордонних військ МДБ Закарпатського округу.
Зубков Володимир	1893—1921	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, борець Юзівського робітничого загону.
Іванов Андрій Васильович	1888—1927	Учасник встановлення радянської влади в Україні. Один із організаторів збройного повстання проти УНР у 1918 р. Голова Київського губвиконкому (1919 р.), пізніше — Київського губревкому (1919—1920 рр.), Харківського, Одеського губвиконкомів, член президії і секретар ВУЦВК.
Іванов Василь Тимофійович	1894—1938	Обіймав керівні посади у ВУЧК-ДПУ УСРР (1922—1925 рр.), очолював Харківський, Київський, Донецький регіональні підрозділи ДПУ-НКВС (1925—1937 рр.). Заступник наркому внутрішніх справ УРСР (1937 р.), в.о. наркому внутрішніх

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
		справ УРСР (1937 р.). Комісар держбезпеки 3-го рангу.
Іванов Іван Іванович	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, боєць Юзівського робітничого загону.
Івашутін Петро Іванович	1909— 2002	В органах НКВС з 1939 р. Заступник начальника Особливого відділу НКВС Чорноморської групи військ (1942 р.), начальник Управління контррозвідки СМЕРШ Південно-Західного (1943 р.) і 3-го Українського (1943—1945 рр.) фронтів. Міністр держбезпеки УРСР (1952—1953 рр.), заступник начальника міністра внутрішніх справ УРСР (березень-червень 1953 р.).
Каганович Лазар Мойсейович	1893— 1991	Генеральний секретар ЦК КП(б)У, організатор Голодомору та інших комуністичних злочинів.
Калінін Михайло Іванович	1875— 1946	Голова ЦВК СРСР та Президії Верховної Ради СРСР.
Кам'янський Абрам Захарович	1885— 1938	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі. Діяч Донецько-Криворізької республіки, народний комісар у справах державного контролю (1918 р.), голова Луганського парткомітету. Член партії більшовиків з 1917 р.
Каменєв Сергій Сергійович	1881— 1936	Учасник встановлення радянської влади, командарм 1-го рангу.
Каменські, брати		Перші комсомольці Катеринославщини.
Карбишев Дмитро Михайлович	1880— 1945	[1]
Карнаухов М.І.		Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, командир загону червоних партизанів у Краматорську.
Карпов Лев Якович	1879— 1921	Учасник встановлення радянської влади, член Президії ВРНГ РСФРР (1918).
Карпуша Омелян Мартинович	1881— 1937	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Картвелішвілі Лаврентій Йосипович («Лаврентьєв»)	1890— 1938	Учасник встановлення радянської влади в Україні.
Кашен Марсель	1869— 1958	Французький комуністичний діяч, член президії виконкому Комінтерну.
Каширін Микола	1888—	Командарм, голова Оренбурзько-Тургайського губвиконкому (1920).

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Дмитрович	1938	
Квірінг Еммануїл Іванович	1888—1937	Секретар Донецького губкому КП(б)У (1921—1923 рр.), перший секретар ЦК КП(б)У (1923—1925 рр.).
Квятек Казимир Францевич (Вітковський Ян Карлович)	1888—1938	Член ВУЦВК, брав участь у створенні Богунського полку, активний учасник боротьби проти української влади.
Кедров Михайло Сергійович	1878—1941	Чекіст: начальник військового відділу ВЧК (1918—1919), засновник перших концтаборів, ліквідував Соловецький монастир (1920), член Президії Держплану СРСР 1931—1934).
Кирпонос Михайло Петрович	1892—1941	[1]
Кисельов Аркадій Леонтійович	1880—1938	Один з організаторів Червоної гвардії у Донбасі, пізніше воював у лавах Червоної армії. Народний комісар юстиції та генеральний прокурор УСРР (1935—1936 рр.), член президії ВУЦВК.
Кізіров Дмитро Аврамович	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади, член продзагону з заводів «Нікополь» та «Російський Провіданс».
Кіквідзе Василь Ісидорович («Васо»)	1895—1919	Командував Рівненським червоногвардійським загonom у боях проти Центральної Ради (грудень 1917 — квітень 1918 рр.). Навесні 1918 р., командував 4-ю Червоною армією в Україні.
Кін Павло Андрійович	1882—1943	Голова Харківського РВК (1917 р.), організатор загонів Червоної гвардії. Комендант Харкова у 1918—1919 рр., голова Одеського губревкому (1920—1921 рр.), народний комісар внутрішніх справ УСРР (1921 р.).
Кінгісепп Віктор Едуардович	1888—1922	Організатор компартії Естонії, член ЧК, ревтрибуналу, ВЦВК.
Кіров Сергій Миронович	1886—1934	Член ЦК РКП(б) з 1923 р. Організатор масових репресій.
Клапцов Дмитро Іванович	1895—1938	Один з організаторів і керівників Комсомолу на Харківщині, учасник встановлення радянської влади в Україні.
Клименко Василь Костянтинович	1906—1984	Перший секретар Ворошиловградського обкому партії (1951—1961), секретар Сталінського (1941), Башкирського (1941—1943) обкомів, Сталінського (1944—1951) міськкому партії, голова Української республіканської Ради профспілок (1961—1971).

ШІБ	Роки життя	Історичні факти
Клочко Володимир Юрійович	1889—1918	Організатор Червоної гвардії на Катеринославщині.
Кобозев Петро Олексійович	1878—1941	Радянський державний та партійний діяч, комісар.
Кобулов Амаяк Захарович	1906—1955	Виконувач обов'язків наркома внутрішніх справ Абхазької АСРР. 3 грудня 1938 р. — перший заступник наркома внутрішніх справ УРСР, в 1938—1939 рр. — в.о. наркома внутрішніх справ УРСР. Після війни працював у центральному апараті НКВС-МВС СРСР.
Коваль Андрій Андрійович	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, борець Юзівського робітничого загону.
Ковальчуки, брати (Георгій і Тимофій)		Учасники встановлення радянської влади.
<i>Ковпак Сидір Артемійович</i>	1887—1967	Командир партизанських загонів в Україні, член ЦК КП(б)У, генерал-майор, голова Путивльського міськвиконкому (1937—1941), заступник голови Президії Верховної Ради УРСР (1947—1967). Був у початковій версії списку на сайті Українського інституту національної пам'яті, але в даний момент відсутній .
Ковтюх Єпіфан Іович	1890—1938	Радянський військовий діяч, учасник встановлення радянської влади, комкор (1920), учасник придушення Кронштадтського заколоту (1921), член ВЦВК.
Кожевников Інокентій Серафимович	1879—1931	Один з організаторів і командирів Червоної гвардії в Харкові.
Кожевников Сергій Федорович	1904—1961	В органах ДПУ з 1924 р. У 1929—1930 рр. — уповноважений Ніжинського окружного відділу ДПУ. Заступник начальника (1939—1941 рр.), начальник УНКВС по Вінницькій і Сумській областях (1941 р.). Помічник начальника 3-го Головного управління МДБ СРСР (1946—1947 рр.), начальник 9-го управління МДБ СРСР (1950—1951 рр.), управління МДБ УРСР по Дрогобицькій (1951—1952 рр.) і Запорізькій (1952—1953 рр.) областях.
Козачек Сергій Борисович	1897—1971	Борець чернігівського загону Червоної гвардії, 1-го Богунського полку; помічник военкома чернігівського повітового військкомату (1919 р.).
Козлов Василь Іванович	1903—1967	Радянський партійний та державний діяч, голова Президії Верховної Ради Білоруської РСР (1948—1967).
Козлов Іван Андрійович	1888—1957	Радянський партійний діяч, член більшовицького підпілля в Харкові та Севастополі (1917—1919), учасник встановлення радянської влади в Україні.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Коларов Васил Петров	1877—1950	Болгарський комуністичний діяч. У 1922—1924 рр. генеральний секретар Комінтерну. У 1946 р. один із організаторів комуністичного перевороту в Болгарії.
Коллонтай Олександра Михайлівна	1872—1952	Учасник встановлення радянської влади в Україні; начальник політвідділу Задніпровської червоної дивізії; нарком пропаганди і агітації Кримської РСР; член комісії ЦК КПУ з агітації і пропаганди серед жінок-робітниць; нарком пропаганди та агітації УРСР.
Кон Фелікс Якович	1864—1941	Учасник встановлення радянської влади в Україні, член Політбюро ЦК КП(б)У (1921).
Кондрашкін Андрій	1901—1923	Учасник встановлення радянської влади, один з перших комсомольських ватажків у м. Маріуполі.
Кондрашов Іван	?–1921	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, боєць Юзівського робітничого загону.
Копилов Микола Васильович	1889—1940	Член Катеринославського міського комітету РСДРП(б), організатор Червоної гвардії (1917—1918).
Корганов Григорій Миколайович	1886—1918	Один з «26 бакинських комісарів».
Коржиков Тит Михайлович	1896—1937	Секретар Чернігівського губкому партії (1919 р.), голова Чернігівського губвиконкому (1919 р.), голова губревкому (1920 р.); інструктор оргвідділу ЦК КП(б)У. Організатор червоного терору.
Корк Август Іванович	1887—1937	Радянський військовий діяч, командарм, учасник встановлення радянської влади в Росії, Україні, Середній Азії.
Корнійчук Олександр Євдокимович	1905—1972	У 1943—1944 рр. заступник наркома іноземних справ СРСР, член Президії ЦК Компартії України, у 1947—1953 та 1959—1972 рр. Голова Верховної Ради УРСР, у 1938—1941 та у 1946—1953 рр. Голова Спілки письменників УРСР
Коротков Федір Іванович	1905—1983	Перший секретар Корюківського райкому КП(б)У (1937—1941).
Коротченко Дем'ян Сергійович	1894—1969	Голова РНК УРСР (1938—1939), секретар ЦК КП(б)У (1939—1947), голова Ради Міністрів УРСР (1947—1954), з 1954 р. — голова Президії Верховної Ради УРСР та заступник Голови Президії Верховної Ради СРСР.
Корчагін Павло		Літературний герой роману М. Островського «Як гартувалася сталь», який пропагував боротьбу за встановлення радянської влади в Україні.
Коршунов Костянтин	1887—	Член комуністичної партії. Керівник загонів матросів Балтійського флоту під час Жовтневого перевороту.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Миколайович	1937	
Косарев Олександр Васильович	1903—1939	Діяч ВЛКСМ (1927—1938), член ЦК ВКП(б) (1934—1938).
Косіор Станіслав Вікентійович	1889—1939	Генеральний секретар ЦК КП(б)У, організатор Голодомору та інших комуністичних злочинів.
Космінський Іван Степанович		Учасник встановлення радянської влади на Донбасі.
Котельмах М.В.	?—1919]]	Учасник встановлення радянської влади в Україні, член РСДРП(б), організатор червоногвардійських загонів, комісар залізничної станції Вознесенськ.
Котлов Іван Федорович	1873—1920	Учасник встановлення радянської влади в Харкові, керівник Харківської підпільної організації КП(б)У (1918—1919).
Котовський Григорій Іванович	1881—1925	Радянський військовий та політичний діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні, командувач Тираспольського загону збройних сил Одеської Радянської Республіки (1918), член Всеросійського ЦВК, член Реввійськради СРСР.
Коцюбинський Юрій Михайлович	1896—1937	Головнокомандувач радянськими військами під час війни з УНР у 1918 р. Член ЦК КП(б)У.
Кочубей Іван Антонович	1893—1919	Учасник встановлення радянської влади.
Кравченко Микола Васильович	1886—1918	Учасник Січневого заколоту проти УНР 1918 р.
Красиков Петро Ананійович	1870—1939	Заступник народного комісара юстиції РСФРР (1918); з 1924 р. прокурор Верховного Суду СРСР.
Красін Леонід Борисович	1870—1926	Голова надзвичайної комісії з постачання Червоної армії (1918), член Президії ВРНГ, нарком торгівлі і промисловості РСФРР (1918—1920), нарком шляхів сполучення РСФРР (1919—1920), нарком зовнішньої торгівлі РСФРР та СРСР (1920—1925).
Крейсберг Ісак Миронович	1898—1919	Учасник січневого заколоту проти УНР у 1918 р., учасник встановлення радянської влади в Україні. Член ЦК КП(б)У в 1918 р. Один із керівників повстання проти Директорії УНР у Катеринославі в грудні 1918 р.

ІМ'Я	Роки життя	Історичні факти
Кречетов Геннадій Валентинович		Заступник голови Маріупольського міськвиконкому (1941).
Кривомазов Михайло (Микола?) Іванович	1896—1918	Учасник встановлення радянської влади, начальник бойової дружини Основянсько-Холодногірського району Харкова.
Кривошликов Михайло Васильович	1894—1918	Член уряду Донської радянської республіки (1918).
Крижановський Гліб Максиміліанович	1872—1959	Голова Головернерго ВРНГ РСФРР (1919—1920), голова Держплану РСФРР (1921—1923, 1925—1930), член ЦК партії (1924—1939).
Криленко Микола Васильович	1885—1938	Радянський державний та партійний діяч, главковерх.
Крилов М. М.		Діяч комуністичної партії.
Кропив'янський Микола Григорович	1889—1948	У 1918 р. командир 1-ї української (радянської) повстанської дивізії, начальник штабу з формування частин Першої української радянської армії Збройних сил УСРР, у 1919 р. військовий комісар та комендант Ніжина, у 1921 р. начальник військ Всеукраїнської надзвичайної комісії України та Криму, у 1930-х інспектор НКВС об'єктів, на яких задіяна праця в'язнів, начальник дільниці Углицького району «Волгобуду», будівництва каналу Москва—Волга, що зводився в'язнями «Волголагу»
Кротенко С.		Голова Семенівського сільревкому у 1919 році. На честь нього село Семенівка Полтавської області перейменоване на Кротенки.
Крошка Никифор Семенович	?—1919]]	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Крупська Надія Костянтинівна	1869—1939	Дружина В. Леніна. Голова Головополітосвіти в 1920—1929 рр. Ініціатор масових репресій.
Ксенофонов Іван Ксенофонович	1884—1926	Член комуністичної партії, учасник встановлення радянської влади в Росії. Заступник голови ВЧК-ГПУ у 1919—1921 рр.
Кубасов Федір Васильович	1901—1919	Учасник встановлення радянської влади в Харкові, секретар Холодногірського райкому комсомолу.
Кудрявцев		Землевпорядник, який займався розподілом землі на Миколаївщині після Жовтневого перевороту. На честь нього названо с. Кудрявцівка (до 1920 р. — Колосівка) Миколаївської області.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Кузнєцов Микола Іванович	1911— 1944	У 1930—1938 роках агент ОГПУ і НКВС в Свердловській області Росії, учасник колективізації та придушення опору радянській владі. Під час Другої світової війни — радянський розвідник і партизан, виконавець низки операції з ліквідації вищих посадових осіб окупаційного режиму. Здійснював провокації проти українського визвольного руху, в результаті яких нацистські окупанти страчували заручників.
Куйбишев Валеріан Володимирович	1888— 1935	Радянський державний діяч, член Політбюро ЦК ВКП(б) (1930—1935), член Оргбюро ЦК ВКП (б) (1922—1923, 1934—1935), секретар ЦК ВКП (б) (1922—1923), член ЦК ВКП (б) (1923—1927).
Кулик Григорій Іванович	1890— 1950	Військовий і політичний діяч СРСР, маршал Радянського Союзу. Учасник встановлення радянської влади в Росії, губернський комісар, начальник гарнізону Харкова. З 1939 р. заступник народного комісара оборони СРСР.
Кулик Іван Юліанович (Ізраїль Юделевич)	1897— 1937	Член київського ревкому в грудні 1917 р., входив до складу уряду радянської УНР, де очолив Народний секретаріат закордонних справ. Улітку 1918 р. разом із В. Примаковим створював бойові частини «Червоного козацтва».
Кун Бела	1886— 1938	Голова Кримського Ревкому. Організатор червоного терору в Криму.
Курач Микола Андрійович	1892— 1957	Учасник встановлення радянської влади в Україні. У 1919 р. — організатор Чернігівського комуністичного загону. Військовий комісар однієї з частин Червоної армії.
Курінний Іван Петрович	1880— 1920	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, голова ревкому села Олександрівка.
Курочкін Петро Андрійович	1894— 1919	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Куусінен Отто Вільгельмович	1881— 1964	Радянський політичний діяч, учасник встановлення радянської влади у Фінляндії (1918, 1940), Діяч Комінтерну. Голова Президії Верховної Ради Карело-Фінської Соціалістичної Радянської Республіки (1940—1956)
Кучук Георгій	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, боєць Юзівського робітничого загону.
Лабутенко Сергій Костянтинович	?—1919]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, голова Першої ради робітничих депутатів Риківських рудників.
Лагода Іван Микитович	1887— 1934	Учасник встановлення радянської влади на Луганщині. Голова Лисичанської ради робітничих депутатів у 1919 р. (Луганська обл.).
Лагутенко Іван Петрович	1885— 1921	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, член більшовицького підпілля в Юзівці.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Лазо Сергій Георгійович	1894—1920	Учасник встановлення радянської влади в Сибіру і на Далекому Сході. Член Дальбюро ЦК РКП(б).
Лалаянц Ісак Христофорович	1870—1933	Учасник Жовтневого перевороту 1917 р., співробітник Головополітпросу Наркомату освіти РСФРР.
Лапчинський Юрій Федорович	1887—1938	Уповноважений Тимчасового робітничо-селянського уряду України на Чернігівщині (грудень 1918 р.), голова Чернігівського губревкому (1919 р.); секретар ВУЦВК (1920—1922 рр.).
Ларін Юрій (Лур'є Михайло Олександрович)	1882—1932	Член Президії Вищої ради народного господарства РСФРР, член президії Держплану.
Ластовський Олександр Костянтинович	1890—1920	Учасник встановлення радянської влади в Україні. У період Гетьманату Павла Скоропадського — член підпільного Київського обкому комуністичної партії.
Лацис Віліс Тенісович	1904—1966	Діяч комуністичної партії. Організатор політичних репресій в Латвії.
Лацис Мартин Іванович	1888—1938	Член Петроградського воєнно-революційного комітету, начальник відділу ВЧК із боротьби з контрреволюцією, виконуючий обов'язки голови ВЧК. У 1919—1921 рр. голова Всеукраїнської ВЧК, керівник Київської ЧК.
Лацис Ян Янович	1897—1937	Комкор, один із командирів частин «латиських стрільців», учасник встановлення радянської влади в Україні.
Лащенко Михайло Лукич	1891—1920	Учасник встановлення радянської влади в Україні. У 1918—1919 рр. один з організаторів червоноармійських і партизанських загонів на Ніжинщині, перший військовий комісар Ніжинського округу; головний комісар КП(б)У Ніжинського повіту.
Лебедев Микола Миколайович	1887—1919	Активний учасник боротьби проти української влади в Києві в 1917—1918 рр.
Лебедев Павло Павлович	1872—1933	Радянський військовий діяч, начальник штабу Червоної армії (1919—1924), член Реввійськради СРСР (1923—1924), учасник встановлення радянської влади в Росії та Україні.
Лебідь Дмитро Захарович	1893—1937	Член Катеринославської революційної ради (1917), губернський комісар міліції, у 1920—1924 рр. — другий секретар ЦК КП(б)У, у 1924—1925 рр. — голова Центральної контрольної комісії КП(б)У та народний комісар робітничо-селянської інспекції УСРР, у 1925—1930 рр. — заступник народного комісара робітничо-селянської інспекції СРСР, у 1930—1937 рр. — заступник голови Ради народних комісарів РСФРР. Член ЦК ВКП(б).
Ленін Володимир Ілліч	1870—	Голова Ради Народних Комісарів СРСР з 1923 р.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
(Ульянов, Ілліч)	1924	
Леваневський Сигізмунд Олександрович	1902—1937	[1]
Лепешинський Пантелеймон Миколайович	1868—1944	Учасник встановлення радянської влади в Росії, комуністичний партійний діяч.
Лепсе Іван Іванович	1889—1929	Радянський партійний та державний діяч, член ВЦВК та ЦВК СРСР. Брав участь у придушенні повстання в Кронштадті.
Лернер Олександр Якович		Учасник встановлення радянської влади на Донбасі.
Лисенко Трохим Денисович	1898—1976	Радянський агроном, академік ВАСГНІЛ (1935), академік АН СРСР (1939), президент ВАСГНІЛ (1938—1956, 1961—1962), депутат Верховної Ради СРСР (1937—1966). Один з ініціаторів цькування науки генетики, боротьби з «вейсманізмом-морганізмом-менделізмом», т. зв. «лисенківщини». Результатом цієї кампанії стали репресії проти науковців, розгром школи радянської генетики, офіційна державна підтримка псевдонаукових концепцій «лисенківців».
Литвинов Максим Максимович	1876—1951	Радянський державний та партійний діяч, дипломат, нарком закордонних справ СРСР (1930—1939), представник РСФРР у Великій Британії (1917—1918), в США (1918), Естонії (1920—1921), у Лізі Націй (1934—1938).
Лихачов Іван Олексійович	1896—1956	Нарком машинобудування СРСР.
Личов Іван Акімович	1881—1972	Радянський партійний та державний діяч, голова Самарської губради споживчих товариств (1921—1922), секретар Самарського губкому партії (1923—1925), голова ЦКК та нарком РКІ Білоруської СРР (1932—1935), член ВЦВК, ЦВК СРСР.
Лібкнехт Карл	1871—1919	Діяч Комуністичної партії Німеччини, організатор комуністичного заклоту в Німеччині у 1919 р.
Лівшиць Яків Абрамович	1896—1937	Голова Чернігівської губернської ЧК у 1920 р., Київської губернської ЧК у 1922 р.; заступник голови ДПУ УСРР у 1923 р.; член ВУЦВК.
Логаш Василь		Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Ломов (Оппоков) Георгій Іпполітович	1888—1938	Радянський державний та партійний діяч; член ЦК партії (1917—1919, 1927—1934), заступник голови Держплану (1931—1933).

ІМ'Я	Роки життя	Історичні факти
Лотіков Іван Васильович	1890—1940	Червоногвардієць. Учасник встановлення радянської влади на Донбасі. Секретар Тамбовського і Курського губкомів РКП(б). Перебував на високих партійних посадах у Росії, Казахстані, Узбекистані.
Лукашевич Микола Йосипович	1888—1918	Учасник Січневого заколоту проти УНР у 1918 р.
Лукашенко Тимофій Митрофанович	1890—1919	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Лукомський Петро Ілліч	1892—1935	Учасник встановлення радянської влади в Україні. Командир загону Червоної гвардії.
Луначарський Анатолій Васильович	1875—1933	Діяч комуністичної партії. Народний комісар освіти СРСР.
Лунін Микола Олександрович	1915—1968	Машиніст паротягу депо Новосибірськ, ініціатор соціалістичного змагання за нові методи експлуатації паротягів (1940), використаного комуністичною пропагандою як інструмент для організації «лунінського руху» швидкісного ремонту паротягів, аналогічного стаханівському руху.
Луценко Степан Кузьмич	1897—1927	Учасник встановлення радянської влади. У 1926—1928 роках заступник народного комісара земельних справ УСРР. На честь нього село Жабки перейменували на Луценки (Полтавська область, Лохвицький район).
Любович Артемій Моїсєєвич	1880—1938	Учасник встановлення радянської влади, голова Кронштадтського комітету (1918), т.в.о. наркому пошт та телеграфів (1920—1921).
Любченко Панас Петрович	1897—1937	Голова РНК УРСР у 1934—1937 рр.
Людников Іван Ілліч	1902—1976	Червонофлотець Маріупольської військово-морської бази Азовської флотилії (1918—1920), член Ревізійної комісії КП(б)У (1949—1952).
Люксембург Роза	1871—1919	Діяч комуністичної партії Німеччини
Лядов (Мандельштам) Мартин Миколайович	1872—1947	Учасник встановлення радянської влади на Закавказзі, голова виконкому Бакинської ради (1917).
Майоров Михайло Мусійович	1890—1938	Діяч комуністичної партії. Член Центрального виконавчого комітету РСФФР. Народний комісар постачання УСРР.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Макаренко Антон Семенович	1888—1939	[1]
Максимов		Офіцер НКВС, вбитий вояками УПА поблизу с. Любухова (нині — с. Максимівка, Львівська область).
Малигін Іван Васильович	1887—1918	Один з «26 бакинських комісарів».
Малишев В'ячеслав Олександрович	1902—1957	Радянський державний діяч, нарком важкого машинобудування (1939—1940) танкової та середньої промисловості (1940—1952), член ЦК ВКП(б) (1939—1957).
Манагаров Іван Мефодійович	1898—1981	Радянський військовий діяч, генерал-полковник, Герой Радянського Союзу (1945 р.). Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, боєць Червоної гвардії в Єнакієво.
Манкевич Олександр		Діяч комуністичної партії.
Мануїльський Дмитро Захарович	1883—1959	Перший секретар ЦК КП(б)У в 1921—1923 рр., секретар Виконавчого комітету Комінтерну в 1928—1943 рр., заступник голови Ради Міністрів УРСР у 1946—1953 рр.
Маркін Микола Григорович	1893—1918	Матрос Балтійського флоту, учасник Жовтневого перевороту 1917 р.
Маркс Карл	1818—1883	Основоположник ідеології марксизму. Разом з Фрідріхом Енгельсом склав «Маніфест Комуністичної Партії». Його особа використовувалася для пропаганди комуністичного тоталітарного режиму.
Мате Залка	1896—1937	Учасник встановлення радянської влади в Україні. У 1921—1923 рр. у складі військ ВЧК брав участь в придушенні селянських повстань Нестора Махна.
Матросов Олександр Матвійович	1924—1943	[1]
Махарадзе Пилип Єсеєвич	1868—1941	Голова Раднаркому Грузинської СРР (1929—1931), Президії Верховної Ради Грузинської РСР (1938—1941).
Медведєв Дмитро Миколайович	1898—1954	Один з керівників органів ЧК в УРСР, активний організатор політичних репресій. Учасник ліквідації численних повстанських загонів. У першій половині 1930-х рр. брав активну участь в Україні у фабрикації розстрільних справ на десятки і сотні «змовників». В роки війни партизанський загін Медведєва знищив багатьох учасників визвольного руху в Україні.
Межлаук Валерій Іванович	1893—	Один з організаторів Червоної гвардії в Харкові; нарком фінансів Донецько-Криворізької республіки (1918 р.).

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
	1938	
Меламед Яків Давидович	1887—1919	Учасник встановлення радянської влади в Маріуполі.
Менжинський В'ячеслав Рудольфович	1874—1934	Радянський державний і партійний діяч, учасник Жовтневого перевороту, нарком Робітническо-селянської інспекції (1919), один із засновників ЧК, голова ОДПУ (1926—1934)
Меренков Іван Ігнатович	1875—1946	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Меркулов Федір Олександрович	1900—1956	Учасник встановлення радянської влади в Україні, секретар Бахмутського повітового комітету партії (1923—1924), Маріупольського райкому профспілки металістів (1924—1926), нарком чорної металургії (1939—1940), член ЦК ВКП(б) (1939—1941).
Мехліс Лев Захарович	1889—1953	Заступник голови РНК СРСР в 1940—1944 рр., генерал-полковник, активний організатор політичних репресій в СРСР у 1920—1930-х рр.
Мильчаков Олександр Іванович	1903—1973	Генеральний секретар ЦК ЛКСМ України, ЦК ВЛКСМ, діяч Комінтерну.
Минайленко Іван Захарович	1902—1919	Револьюціонер-більшовик, учасник встановлення радянської влади у Харкові, організатор Івано-Холодногірського райкому Комсомолу (1918—1919).
Мироненко Карпо Григорович	1886—1963	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Мироненко Федір	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, борець Юзівського робітничого загону.
Миронов Микола Романович	1913—1964	Перший секретар Жовтневого району (1947—1949), секретар Кіровоградського обкому КП(б)У (1951), заступник начальника 3-го управління КДБ СРСР (1951—1956), начальник УКДБ по Ленінградській області (1956—1959); з травня 1959 р. — завідувач відділом адміністративних органів ЦК КПРС.
Мікоян Анастас Іванович	1895—1978	Радянський державний і партійний діяч, перший заступник голови Ради Міністрів СРСР (1955—1964), голова Президії ВР СРСР (1964—1965).
Міллери, брати (Микола, Макарій, Опанас)		Учасники встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Модестов Сергій	1882—	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Васильович	1919	
Мозговий Іван Олексійович	1927— 2005	Радянський державний та партійний діяч, секретар ЦК ЛКСМУ (1955—1962), 1-й секретар Рівненського (1966—1972), Херсонського (1972—1980) обкомів компартії, перший заступник голови Ради міністрів УРСР (1980).
Мойсеєнко Петро Онисимович	1852— 1923	Учасник встановлення радянської влади, співробітник Істпарту в Харкові.
Мокієвська-Зубок Людмила Наумівна	1896— 1919	Учасниця встановлення радянської влади, уповноважена Петроградської ВРК з продовольчих справ у Катеринославській губернії, у 1918—1919 рр. — комісар бронепотягу «3-й Брянський».
Молотов В'ячеслав Михайлович	1890— 1986	Голова РНК СРСР у 1930—1941 рр., один з організаторів Голодомору 1932—1933 рр., співорганізатор воєнного злочину «Катинський розстріл». Брав участь у створенні сталінського ГУЛАГу (1934 р.). Візував після Сталіна розстрільні списки. 23 серпня 1939 р. підписав «Пакт Молотова-Ріббентропа».
Морозов Павло Тимофійович	1918— 1932	Організатор піонерського загону в селі Герасимівка Уральської області Росії. Був вбитий селянами за донощство. Особа, яку комуністична пропаганда підносила як символ вірності піонера і принциповості молодого борця з куркулями.
Муранов Матвій Костянтинович	1873— 1959	Радянський партійний та державний діяч. У 1917 р. заступник наркома внутрішніх справ РСФРР. З 1923 по 1934 рр. член Верховного суду СРСР.
Муринсон М.С.		Учасник встановлення радянської влади у Чернігові в 1917 р.
Наріманов Наріман Кербалаї Наджааф огли	1870— 1925	Радянський державний та партійний діяч, Голова Президії ЦВК СРСР від ЗРФСР; Голова Ради Народних Комісарів Азербайджанської РСР; Народний комісар закордонних справ Азербайджанської РСР, брав участь у встановленні радянської влади у Закавказзі.
Нетте Теодор Іванович	1896— 1926	Учасник встановлення радянської влади, дипломатичний кур'єр наркома закордонних справ СРСР, політкомісар 2-го батальйону 1-го Латиського стрілецького полку (1918), член Єлгавського революційного трибуналу (1919).
Нехаєнко Григорій Петрович	?—1919]]	Учасник встановлення радянської влади в Харкові, командир червоноармійського загону ХПЗ.
Новотко Марцелій	?—1942]]	Комуністичний діяч Польщі.
Ногін Віктор Павлович	1878— 1924	Радянський партійний та державний діяч. Нарком у справах промисловості та торгівлі в першому радянському уряді, учасник встановлення радянської влади в Росії.
Обнорський Віктор Павлович	1851— 1919	Більшовицький діяч, учасник встановлення радянської влади.

ШІБ	Роки життя	Історичні факти
Огнев Євдоким Павлович	1887— 1918	Учасник Жовтневого перевороту 1917.
Одинцов Олександр Васильович	1895— 1940	Діяч комуністичної партії, секретар Чернігівського губкому КП(б)У (1921), народний комісар землеробства УРСР (1932—1933)
Ольмінський Михайло Степанович	1863— 1933	Діяч революційного руху в Російській імперії, активний учасник боротьби за Радянську владу в Москві, член Замоскворецького Віськово-революційного комітету. Від грудня 1917 член колегії Наркомфіну РСФФР. У 1918-20 член редколегії газети «Правда», від 1918 професор Соціалістичної, потім Комуністичної академії; делегат другого конгресу Комінтерну. Організатор і керівник «Іспарта».
Орджонікідзе Серго (Григорій Костянтинівич)	1886— 1937	Радянський державний і партійний діяч. 1-й секретар Закавказького крайкому РКП(б); з вересня 1926 року — 1-й секретар Північно-Кавказького крайкому РКП(б), нарком робітничо-селянської інспекції і заступником голови Раднаркому СРСР. З 1930 року голова Вищої ради народного господарства (ВРНГ СРСР) та член Політбюро ЦК ВКП(б).
Осіпов Микола Миколайович	1889— 1919	член ревкому , який встановлював радянську владу у Броварах у 1919 році. ^[4]
Островський Микола Олексійович	1904— 1936	Радянський військовий та партійний діяч, письменник; учасник встановлення радянської влади в Україні та боротьби з повстанським рухом, служив у бригаді І. Котовського, 1-й кінній армії та Частинах особливого призначення Червоної армії (ЧОН), співробітник Ізяславської ЧК (1919—1921), секретар райкому комсомолу в Берездові та Ізяславі, секретар окружному комсомолу в Шепетівці (1924); бригадний комісар Політуправління Червоної армії (1936).
Ошко Володимир Петрович	1930— 2008	Перший секретар Дніпропетровського міського комітету КПУ.
П'ятаков Юрій Леонідович	1890— 1937	Голова Тимчасового робітничо-селянського уряду України; організатор червоного терору в Криму (1920 р.). Секретар ЦК КП(б)У (1918), член ВЦВРК.
Павленко Петро Андрійович	1899— 1951	Учасник встановлення радянської влади, комісар Червоної армії (1920).
Павлуновський Іван Петрович	1888— 1937	Повноважний представник ОГПУ в Сибіру (1920), повноважний представник ОГПУ в Закавказзі (1926—1928). Організатор червоного терору.
Панкратова Ганна Михайлівна	1897— 1957	Радянський державний та партійний діяч, член ЦК КПРС (1952—1957).
Папанін Іван Дмитрович	1894—	У 1920—1921 рр. комендант та слідчий Кримської ЧК, брав участь у репресіях організованих більшовиками на

ШІБ	Роки життя	Історичні факти
	1986	півострові, у 1921 військовий комендант Українського ЦВК у Харкові, у 1921—1922 секретар Реввійськради Чорноморського флоту.
Пархоменко Олександр Якович	1886—1921	Радянський військовий діяч, червоний командир. У 1919 році начальник більшовицького гарнізону Харкова, учасник встановлення радянської влади в Україні.
Пелін Григорій Петрович	1881—1919	Організатор загонів Червоної гвардії на Катеринославщині.
Петерс Яків Христофорович	1886—1938	У 1918—1919 рр. заступник голови ВЧК, у серпні 1919 р. — начальник Київського укріпленого району, пізніше — головний інспектор прикордонних військ ОГПУ. Організатор червоного терору
Петров Федір Миколайович	1876—1973	Радянський державний та партійний діяч, член ЦК Далекосхідного бюро (1920), заступник голови Ради міністрів Далекосхідної республіки (1921—1922).
Петровський Григорій Іванович	1878—1958	Радянський державний і політичний діяч. Був одним із ініціаторів створення ВЧК та організації Голодомору 1932—1933. У 1922 р. з боку УСРР підписав Договір про утворення СРСР. У 1922—1937 роках — один із заступників голови ЦВК СРСР. У 1937—1938 роках — заступник голови Президії Верховної Ради СРСР. У 1919—1938 роках — член Політбюро ЦК КП(б)У.
Пік Вільгельм	1876—1960	Діяч Комінтерну, президент НДР (1949—1960).
Погребняк Петро Леонідович	1928—1980	Заступник голови виконкому Дніпропетровської обласної Ради депутатів трудящих (1964—1970), Міністр сільського господарства УРСР (1971), перший заступник Голови Ради Міністрів УРСР (1976), з 1971 р. — член ЦК КПУ, з 1976 р. — член ЦК КПРС, з 1976 р. — член Політбюро ЦК КПУ.
Подбельський Вадим Миколайович	1887—1920	Учасник встановлення радянської влади. У 1918—1920 рр. народний комісар пошт і телеграфів РСФРР.
Подвойський Микола Ілліч	1880—1948	У жовтні 1917 р. голова Петроградського ВРК, один з керівників Жовтневого перевороту, у 1917—1918 рр. Народний комісар з військових справ РСФРР, у 1919 р. народний комісар з військових справ України, у 1920 р. керівник Головного управління загальною військовою підготовкою — Всеобучу, член Центральної Контрольної Комісії при ЦК ВКП(б), у 1921 р. голова Виконкому Спортінтерну.
Подтьолков Федір Григорович	1886—1918	Учасник встановлення радянської влади на Дону, голова Донського козачого Військревкому (1918), голова РНК Донської Радянської Республіки (1918).
Покровський Михайло	1868—	Історик-марксист, радянський політичний діяч, голова виконкому Москви (1917—1918).

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Миколайович	1932	
Полетаєв Микола Гурійович	1872—1930	Учасник встановлення радянської влади, один з керівників продзагонів Півдня, завідувач адміністративною частиною редакційно-видавничького відділу ВРНГ РСФРР (1918—1921).
Полупанов Андрій Васильович	1888—1956	Командувач більшовицьких військ під час війни з УНР в 1918 і 1919 рр.
Полухін Володимир Федорович	1886—1918	Учасник Жовтневого перевороту 1918 р., один з «26 бакинських комісарів».
Поляхова Пелагея Зиновіївна	1885—1957	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Пономарьов Борис Миколайович	1905—1995	Радянський державний та партійний діяч, 1-й заступник начальника Совінформбюро (1946—1947) та начальник (1947—1949), секретар ЦК КПРС (1961—1986).
Попудренко Микола Микитович	1906—1943	[1]
Постишев Павло Петрович	1887—1939	Радянський партійний та державний діяч, Перший секретар Харківського обкому ВКП(б) (1933—1934), Перший секретар Київського обкому ВКП(б) (1934—1937), другий секретар ЦК КП(б)У (1933—1937).
Потапенко Пантелеймон Романович	?—1937]]	Радянський військовий діяч, командир 8-ї кавдивізії Червоного козацтва, учасник встановлення радянської влади в Україні.
Потьомкін Володимир Петрович	1874—1946	Дипломат, учасник встановлення радянської влади, начальник політвідділів Південного та Західного фронтів (1919—1920), посол СРСР в Туреччині (1924—1929), Греції (1929—1932), Італії (1932—1934), Франції (1934—1937), 1-й заступник наркома ЗС СРСР (1937—1940), нарком просвіти РРФСР (1940—1946).
Примаков Віталій Маркович	1897—1937	Радянський військовий діяч, один з організаторів та керівників «Червоного козацтва», учасник встановлення радянської влади в Україні та Середній Азії.
Радченко Іван Іванович	1874—1942	Учасник встановлення радянської влади, член Президії Головлескому (1923—1930), член ВРНГ РСФРР (1930—1931).
Раковський Християн Георгійович	1873—1941	Радянський державний та політичний діяч, голова Одеської та Севастопольської ВЧК (1918), голова РНК УСРР (1919—1923), учасник встановлення радянської влади в Україні.
Раскова Марина	1912—	Радянська льотчиця. Співробітниця НКВС СРСР у 1937—1939 рр., уповноважена особливого відділу НКВС, старший

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Михайлівна	1943	лейтенант держбезпеки.
Ревякін Петро	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, борець Юзівського робітничого загону.
Редькіна		Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, член більшовицького підпілля в Юзівці.
Рогальов Федір Федорович	1891— 1937	Учасник встановлення радянської влади, командир 7-го червоногвардійського стрілецького корпусу у Катеринославі.
Ромченко Михайло Васильович	1898— 1971	Командир загону Червоної гвардії в Новгороді-Сіверському, командир батальйону Таращанського полку.
Рослій Костянтин Леонтійович	1897— 1926	Учасник встановлення радянської влади на Далекому сході.
Рудаков Олександр Петрович	1910— 1966	Радянський партійний діяч, завідувач відділу важкої промисловості (1954—1962), секретар ЦК КПРС (1962—1966).
Руденко Роман Андрійович	1907— 1981	Генеральний прокурор Донецької (Сталінської) області, УРСР та СРСР.
Рудзук Ян Ернестович	1887— 1938	Радянський державний та партійний діяч, член Політбюро СРСР (1926—1932).
Руднєв Микола Олександрович	1894— 1918	Радянський військовий діяч учасник встановлення радянської влади в Україні. Командував полком при спільному із загонами Червоної гвардії нападі на найважливіші об'єкти Харкова та роззброєнні українських військ Центральної ради. 3 лютого 1918 року — заступник наркома по військових справах Донецько-Криворізької Радянської республіки.
Русаков Іван Васильович	1877— 1921	Член медколегії НКВС РСФРР (1917), голова Сокольницької райради (1917), член Президії Мосради (1918), учасник придушення Кронштадтського заколоту (1921, комісар військово-морського шпиталю).
Сабуров Максим Захарович	1900— 1977	Учасник встановлення радянської влади, служив в частинах особливого призначення на Донбасі (1920—1921), голова Держплану СРСР (1941—1942), заступник голови Ради міністрів СРСР (1947—1953), член Президії ЦК КПРС (1952—1957), 1-й заступник голови Ради міністрів СРСР (1955—1957).
Сабуров Олександр Миколайович	1908— 1974	Співробітник органів державної безпеки СРСР, командир партизанського з'єднання в часи Другої світової війни. У 1944—1951 рр. очолював Дрогобицьке обласне управління НКВС (МВС) і особисто організував боротьбу проти Української Повстанської Армії У 1951—1953 р. — начальник Управління МВС по Запорізькій області.
Савельєв Митрофан	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, борець Юзівського робітничого загону.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Сагайдак Степан Григорович	1885—1919	Учасник Жовтневого перевороту 1917 р. у Росії та Січневого заколоту 1918 р. в Україні; активний учасник боротьби проти Армії УНР.
Саммер Іван Адамович	1870—1921	Учасник встановлення радянської влади в Росії та Україні, член колегії наркомфіну РСФРР (1919), член ВУЦВК та Раднаркому УСРР (1920—1921).
Сандомирський Аарон Соломонович	1881—1938	Учасник встановлення радянської влади, діяч Донецько-Криворізької республіки, голова Катеринославської губради (1917).
Сапельник Максим Опанасович	?—1919]]	Учасник встановлення радянської влади у Харкові, голова губвиконкому.
Саркісов (Даніелян) Саркіс Артемійович	1898—1938	Учасник встановлення радянської влади, секретар Шушенського міськкому партії (1917—1918), голова «Заготзерно» (1932), секретар Донецького обкому партії (1932—1937), член ЦК КП(б)У (1933—1937).
Свердлов Яків Михайлович	1885—1919	Радянський політичний і державний діяч, член ЦК РСДРП(б), РКП(б). Голова ВЦВК, один з ініціаторів розгону Установчих зборів, розкозачування та розстрілу імператорської родини.
Свідерський Олексій Іванович	1878—1933	Радянський дипломат, голова Уфимської ради (1917), голова Уфимського військкредкому (1917—1918), голова Уфимського губернського РНК (1918), чекіст: член Особої комісії по боротьбі зі спекуляцією ВНК при РНК РРФСР (1920—1921), дипломатичний представник в Латвії (1929—1933).
Сейдель Георгій	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, боєць Юзівського робітничого загону.
Селюк Володимир Андрійович	1881—1918	Організатор більшовицьких загонів на Чернігівщині, учасник війни проти УНР .
Селявкін Микола Іларіонович		Учасник встановлення радянської влади в Україні, командир 4-го танкового загону Червоної армії.
Семашко Микола Олександрович	1874—1949	Діяч комуністичної партії, народний комісар охорони здоров'я РРФСР.
Сербиченко Олександр Калістратович	1890—1938	Радянський партійний і державний діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні, у 1930-х — заступник голови Раднаркому УСРР.
Сибірцев Всеволод Михайлович	1893—1920	Учасник встановлення радянської влади, секретар виконкому Владивостоцької ради.
Сивков Сергій Васильович	[[1896—?	Учасник встановлення радянської влади в Україні. У 1918—1919 рр. голова Ніжинської революційно-військової ради та

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
		Ніжинського повітового революційного комітету.
Сиворонов Іван Гаврилович	1884—1919	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Сильченко Севастьян Митрофанович	?—1921]]	Голова ревкому Талалаївської волості (нині Талалаївський район Чернігівської обл.).
Сировець Федір Прокопійович	1884—1919	Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Сиротинін Петро Миколайович		Учасник встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Сіверс Рудольф Фердинандович	1892—1918	Радянський військовий діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні.
Скороход Олексій Георгійович	1879—1919	Учасник встановлення радянської влади у Харкові.
Славін Аарон Ісакович	1886—1922	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, член більшовицького підпілля в Юзівці.
Слинько Петро Федорович	1895—1919	Керівник харківського більшовицького підпілля, учасник встановлення радянської влади у Харкові.
Слуцький Антон Йосипович	1884—1918	Учасник встановлення радянської влади в Криму, голова РНК РСР Тавриди (1918).
Соколов Іван Захарович	1928—1982	Радянський партійний діяч, перший секретар Орджонікідзевського райкому КПУ Харкова, з 1963 р. другий секретар, з 1972 р. — перший секретар Харківського обкому партії; з 1976 р. — другий секретар ЦК КПУ; з 1976 р. — член ЦК КПРС; з 1966 р. — кандидат у члени ЦК, з 1972 р. — член ЦК КПУ; з 1973 р. — кандидат у члени Політбюро ЦК, з 1976 р. — член Політбюро ЦК КПУ.
Соколовська Софія І. (Светлова О. К.)	1894—1938	Учасник встановлення радянської влади в Україні
Солнцев Федір Федорович	1887—1918	Учасник встановлення радянської влади, один з «26 бакинських комісарів».

ІМ'Я	Роки життя	Історичні факти
Соломаха Тетяна	?—1918]]	Учасниця підпільної більшовицької організації на Донбасі.
Соломницькі, сестри (Пепа Самойлівна, Броня Самойлівна)		Учасниці встановлення радянської влади в Україні, члени Бердичівського комітету більшовиків у 1917—1919 рр.
Сомов Георгій Олександрович	1909—1941	Перший секретар Донецького міськкому КП(б)У.
Сталь (Заславська) Людмила Миколаївна	1872—1939	Член Президії комітету РСДРП(б) (1917), співробітник політвідділу РСЧА (1918—1920), співробітник відділу робітниць ЦК РКП(б) (1921—1923), редактор журналу «Коммунистка» (1924), з 1929 р. — на науковій роботі у Музеї Революції.
Старостін Петро Іванович	1883—1918	Організатор більшовицького збройного замаху проти УНР в Одесі (1918), нарком праці та промисловості Одеської Радянської республіки (1918), голова виконкому Одеської облради (1918).
Старченко Василь Федорович	1904—1948	Голова Київського обласного виконкому (1938), заступник голови РНК УРСР (1938—1946), заступник голови Ради Міністра УРСР (1946—1948).
Стасова Олена Дмитрівна	1873—1966	Діяч міжнародного комуністичного руху, учасниця Жовтневого перевороту, секретар ЦК РКП(б) (1918—1920), член ЦК ВКП(б) (1930—1934). Голова Президії ЦК КП Азербайджана.
Стаханов Олексій Григорович	1906—1977	Начальник сектору соціалістичного змагання в Народному комісаріаті вугільної промисловості СРСР (1943—1957)
Струтинський Сергій Йосипович	1876—1962	Учасник Жовтневого перевороту 1917 р. в Росії та Січневого замаху 1918 р. в Україні; заступник голови Центральної виборчої комісії УРСР (1934—1948 рр.)
Сугліцький Микола Євламійович	1894—1932	Організатор червоногвардійського загону в Юзівці, командир ескадрону Юзівського загону Червоної гвардії (1917—1918), начальник політвідділу 1-ї Української особливої бригади (1919), начальник політвідділу Кінно-зведеного корпусу 9-ї армії (1920).
Суріни, брати (Михайло, Максим, Микола, Федір)		Учасники встановлення радянської влади на Донбасі.
Суханов Костянтин Олександрович	1894—1918	Учасник встановлення радянської влади на Далекому сході, голова виконкому Владивостоцької ради депутатів (1917—1918).
Табукашвілі Лук'ян Мілантьєвіч	1890—1921	Учасник встановлення радянської влади в Україні. Начальник бронеколони 1-ї Української радянської червоної армії, командував бронепотягом «Комуніст Коростенського району» (1919 р.). Брав участь у придушенні повстань проти радянської влади.

ІМ'Я	Роки життя	Історичні факти
Тевелєв Яків (Мойсей) Сломонович	1890—1918	Член обкому Донецько-Криворізької Радянської республіки, брав участь у встановленні радянської влади у Харкові.
Тевосян Іван Федорович	1902—1958	Член ЦК комуністичної партії з 1918 р., нарком металургійної промисловості, заступник голови Ради Міністрів СРСР.
Тельман Ернст	1886—1944	Діяч комуністичної партії Німеччини. Делегат 3 конгресу Комінтерну.
Терешкова Валентина Володимирівна	1937 р.н.	Льотчик-космонавт (1963 р.), генерал-майор. Депутат Верховної Ради СРСР у 1966—1989 рр. Депутат Державної думи РФ VI скликання від «Єдиної Росії», заступник голови Комітету Державної думи з міжнародних справ. Член Вищої ради «Єдиної Росії». Брала участь у подіях окупації Криму РФ у 2014 р.
Терлецький Євген Петрович	1892—1938	Член ВУЦВК, нарком юстиції УСРР (1920—1922 рр.)
Тер-Петросян Симон Аршакович ("Камо")	1882—1922	Діяч комуністичної партії. Співробітник ЧК.
Тимофєєва Ганна Гаврилівна (Галя Тимофєєва)	1896—1919	Член більшовицької партії, учасник встановлення радянської влади у Харкові. Організатор повстанського руху проти української влади на Київщині в 1918—1919 рр., учасник I З'їзду КП(б)У в Москві.
Тіняков Єфим Дмитрович	1893—1918	Організатор створення червоноармійських загонів у Харкові, член агітколегії Харківського міського і Донецько-Криворізького обкомів РСДРП(б), брав участь у встановленні радянської влади у Харкові.
Товстуха Іван Павлович	1889—1935	Секретар Й. Сталіна, помічник директора інституту В. І. Леніна при ЦК ВП(б), заступник директора Інституту Маркса-Енгельса-Леніна.
Тольятті Пальміро	1893—1964	Член секретаріату виконкому Комінтерну, генеральний секретар Італійської комуністичної партії.
Торез Моріс	1900—1964	Генеральний секретар Французької комуністичної партії в 1930—1964 рр.
Трофімови, брати		Учасники встановлення радянської влади на Катеринославщині.
Трояновський Олександр Антонович	1882—1955	Радянський дипломат, посол СРСР до США (1933—1938) та Японії (1927—1933), голова Правління Держторгу РСФРР (1924—1927), заступник голови Держплану СРСР (1933).

ІМ'Я	Роки життя	Історичні факти
Трутенко Онуфрій Степанович	1885—1920	Член Деміївського ревкому, брав активну участь у боротьбі проти військ Центральної Ради та Армії УНР.
Тухачевський Михайло Миколайович	1893—1937	Радянський військовий діяч, командував придушенням Тамбовського повстання. З 1931 р. — заступник народного комісара військсправ і заступник голови Реввійськради СРСР, учасник встановлення радянської влади в Росії та Україні.
Уборевич Ієронім Петрович	1896—1937	Радянський військовий і політичний діяч, командарм 1-го рангу. На керівних посадах у Червоній армії брав участь у встановленні радянської влади в Україні.
Ульянцев Тимофій Іванович	1888—1919	Матрос-більшовик, учасник Жовтневого перевороту 1917 р.; організатор загонів Червоної гвардії на Донбасі.
Уншлихт Йосип Станіславович	1879—1938	Член комуністичної партії, учасник встановлення радянської влади в Росії та Білорусі. Заступник голови ВЧК-ГПУ .
Урицький Мойсей Соломонович	1873—1918	Діяч комуністичної партії, голова Петроградської надзвичайної комісії (ЧК) (1918), учасник встановлення радянської влади в Росії та організатор терору проти її противників.
Фабриціус Яніс Фріцович	1877—1929	Радянський військовий і політичний діяч. З 1927 р. член Центральної контрольної комісії ВКП(б)).
Фадєєв Олександр Олександрович	1901—1956	Учасник встановлення радянської влади в Сибіру і на Далекому Сході, брав участь у придушенні Кронштадського повстання 1921 р. Голова Союзу письменників СРСР, учасник кампанії «боротьби з космополітизмом» у 1949 р.
Федін Андрій Трохимович	1893—1938	Командир кінного загону Червоної гвардії в Катеринославі (Дніпропетровську), комісар полку особливого призначення.
Федоренко Яків Миколайович	1896—1947	Учасник встановлення радянської влади в Одесі, командир і комісар бронепотяга № 4.
Федоров Олексій Федорович	1901—1989	Учасник встановлення радянської влади в Україні у 1917—1920 рр. Перший секретар Чернігівського обкому КП(б)У (1938—1941), генерал-майор НКВС, командир Чернігівсько-Волинського партизанського з'єднання.
Федько Іван Федорович	1897—1939	Радянський військовий діяч, учасник бойових дій проти Армії УНР; брав участь в придушенні Кронштадтського повстання та селянського повстання в Тамбовській губернії (1921 р.)
Фіалек Іван Михайлович	1875—1936	Радянський політичний діяч, один з керівників Січневого заколоту 1918 р. в Україні.
Фіолетов Іван	1884—	Голова Бакинської губернської Ради народного господарства (1918), один з «26 бакинських комісарів».

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Тимофійович	1918	
Фотієва Лідія Олександрівна	1881— 1975	Особистий секретар В.Леніна (1918—1924), секретар РНК і СТО (1918—1930), працювала в видавництві «Правда» (1917—1918), центральному музеї Леніна (1938—1941), ЦК МОПРу (1945).
Фрунзе Михайло Васильович	1885— 1925	Радянський військовий діяч, голова Реввійськради СРСР, нарком з військових і морських справ (1925). Учасник встановлення радянської влади в Україні.
Фурманов Дмитро Анатолійович	1891— 1926	Комісар 25-ї стрілецької дивізії Червоної армії, учасник встановлення радянської влади.
Хатаєвич Мендель Маркович	1893— 1937	Член Політбюро КП(б)У в 1932—1937 рр., в жовтні 1932 р. відповідав за виконання хлібозаготівель в Харківській області. Перший секретар Дніпропетровського обкому КП(б)У. Особа, причетна до організації Голодому в Україні.
Ходаковський Максим Юлійович	?—1919]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі.
Хоперська Ганна Петрівна ("Ганна")	1893— 1920	Учасниця встановлення радянської влади на Харківщині.
Цеткін Клара	1857— 1933	Засновниця Комуністичної партії Німеччини, член виконкому Комінтерну.
Цибулько Володимир Михайлович	1924— 1987	Перший секретар Донецького обкому ЛКСМУ (1956), 1-й секретар Ждановського міськкому КПУ (1966—1968), член ЦК КПУ (1968—1985), 1-й секретар Київського обкому КПУ (1970—1985).
Циков П.М.		Учасник встановлення радянської влади на Покровщині (Дніпропетровська область), член волосного виконкому.
Цхакая Михайло Григорович	1865— 1950	Комуністичний діяч Грузії, член Тифліського комітету РСДРП(б), з 1920 р. — член виконкому Комінтерну
Цюрупа Олександр Дмитрович	1870— 1928	Радянський державний і партійний діяч, учасник встановлення радянської влади в Росії, член ЦВК СРСР, народний комісар продовольства РСФРР (1918—1921), ініціатор запровадження продовольчої диктатури та створення продзагонів.
Чапаєв Василь Іванович	1887— 1919	Радянський військовий діяч, командир 25-ї стрілецької дивізії Червоної армії, учасник встановлення радянської влади в Росії.
Челпанов Митрофан	?—1921]]	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, боєць Юзівського робітничого загону.
Челюскін Семен Іванович	1700— 1764	[1]

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Чередниченко Василь Панкратович	1870—1918	Член Криворізького комітету РСДРП(б) (1917), Криворізької Ради робітничих, солдатських і селянських депутатів. Один з організаторів Червоної гвардії і керівників більшовицького збройного заколоту в Кривбасі.
Черніков Олександр	?—1919]]	Член більшовицького підпілля в Харкові, учасник встановлення радянської влади в Харкові.
Черняк Тимофій Вікторович	1891—1919	Командир Новгород-Сіверської бригади 44-ї стрілецької дивізії Червоної Армії, учасник війни проти УНР.
Чикеріс Ф.З.		Більшовицький активіст з Краматорська, учасник встановлення радянської влади на Донбасі.
Чикирисов Федот Захарович	1878—1921	Більшовицький активіст з Юзівки, учасник встановлення радянської влади на Донбасі.
Чичерін Георгій Васильович	1872—1936	Радянський державний діяч та дипломат, у 1918—1930 рр. нарком закордонних справ РСФРР і СРСР, член ЦВК СРСР, член ЦК ВКП(б).
Чкалов Валерій Павлович	1904—1938	[1]
Чубар Влас Якович	1891—1939	Радянський партійний і державний діяч, голова РНК УСРР (1923—1934).
Чудновський Григорій Ісакович	1894—1918	Учасник боротьби проти Центральної Ради. Комісар Києва з цивільного управління (січень-лютий 1918 р.)
Шагов Микола Романович	1882—1918	Учасник встановлення радянської влади.
Шاپовалов Олександр Сидорович	1871—1942	Чекіст: голова Київської губернської ЧК (1919), Кримської ЧК (1919), член ЦК РКП(б) (1924—1925).
Шаумян Степан Георгієвич	1878—1918	Учасник встановлення радянської влади на Закавказзі, член Бакинського Раднаркому.
Шверник Микола Михайлович	1888—1970	Радянський державний і партійний діяч, у 1946—1953 рр. Голова Президії Верховної Ради СРСР, у 1930—1944 рр. 1-й секретар ВЦРПС, у 1938—1946 рр. Голова Ради Національностей Верховної Ради СРСР, у 1946—1953 рр. Голова Президії Верховної Ради СРСР, у 1953—1956 рр. голова Президії ВЦРПС, у 1965—1966 рр. — голова Комітету партійного контролю при ЦК КПРС.
Шелгунов Василь	1867—	Учасник встановлення радянської влади.

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Андрійович	1939	
Шелест Петро Юхимович	1908—1996	Радянський партійний та державний діяч, перший секретар ЦК КПУ (1963—1972)
Шелушков Григорій Іванович	1899—1943	Перший секретар Коростишівського райкому КП(б)У (1940).
Шепотиленко Андрій	?—1918]]	Учасник встановлення радянської влади, один з засновників першої Маріупольської сільгоспкомуні.
Шестаков Андрій Васильович	1877—1941	Радянський історик, більшовик, пропагандист більшовизму, автор «Краткого курсу історії СРСР».
Шкадінов Микола Іванович	1890—1944	Голова Краматорської ради (1917—1919), голова виконкому Краматорської міськради (1921), голова виконкому Юзівської міськради (1923), Сталінської окружради (1923—1927), завідувач розподільним відділом ЦК КП(б)У (1930—1933), член ЦК КП(б)У (1930—1934).
Шкірятов Матвій Федорович	1883—1954	Голова Центральної комісії з перевірки та чищення партрядів (1921), член ЦКК РКП(б) (1922—1934), член ЦК ВКП(б) (1939—1954), голова Комітета партійного контролю при ЦК КПРС (1952—1953), організатор масових репресій.
Шліхтер Олександр Григорович	1868—1940	Радянський державний і партійний діяч, учасник встановлення радянської влади в Росії та Україні, народний комісар земельних справ, народний комісар продовольства (1917—1918), член Тимчасового робітничо-селянського уряду України (1918—1919), народний комісар продовольчих справ УСРР (1919), голова Тамбовського губвиконкому (1920—1921), придушував селянський повстанський рух.
Шорін Василь Іванович	1871—1938	Учасник встановлення радянської влади, командарм 2-ї армії Східного фронту (1918), командувач групою Південного фронту (1919), Кавказького фронту (1920), член Сибірського ревкому (1920), керував придушенням антирадянських повстань.
Шпіндяк Йосип Якович	1900—1919	Організатор комсомолу на Катеринославщині.
Щаденко Юхим Опанасович	1885—1951	Учасник Жовтневого перевороту 1917 р., комісар штабів армії (1918), член РВС армій (1918—1920), член ЦК ВКП(б) (1930—1934), член ЦК ВКП(б)У (1937—1938), член ЦК ВКП(б) (1939—1941).
Щербаков Олександр Сергійович	1901—1945	Член ЦК ВКП(б), кандидат у члени Політбюро ЦК.
Щербицький Володимир Васильович	1918—1990	Радянський партійний та державний діяч, перший секретар ЦК КПУ (1972—1989)

ПІБ	Роки життя	Історичні факти
Щетинін Семен Миколайович	1910—1975	Радянський державний та партійний діяч, 1-й секретар підпільного Сталінського обкому партії (1942—1943), Іркутського обкому (1963—1964), секретар Горлівського міськкому (1941—1943), Артемівського міськкому (1943—1948), посол до Монголії (1968—1973).
Щолоков Микола Онисимович	1919—1984	1966—1968 — Міністр охорони громадського порядку СРСР (1966—1968), міністр внутрішніх справ СРСР (1968—1982).
Щорс Микола Олександрович	1895—1919	Учасник встановлення радянської влади в Україні. Командир 1-го Українського радянського полку ім. Богуна — 1918 р.
Якір Йона Еммануїлович	1896—1937	Радянський військовий діяч, учасник встановлення радянської влади в Україні, член Бессарабського губревкому (1917—1918), член Реввійськради 8-ї армії (1918), командир 45-ї стрілецької дивізії, придушував повстанський рух, член президії Кримського обкому РКП(б) (1921).
Якусевич Антон Тимофійович	1888—1920	Учасник встановлення радянської влади на Донбасі, перший голова ревкому Костянтинівки.
Ярославський Омелян Михайлович	1878—1943	Радянський партійний і державний діяч. Голова союзу воєвничих безбожників. У 1923—1934 роках член Центральної контрольної комісії ВКП(б), кандидат в члени Виконкому Комінтерну.
Яшин Петро Семенович		Організатор Червоної гвардії Катеринослава.

Джерела

- [Список осіб, які підпадають під закон про декомунізацію](#)
- [520 імен, що повинні зникнути з мапи країни, оприлюднив Інститут національної пам'яті](#)